

XLV. ÉVFOLYAM

5. SZÁM

1932. MÁJUS

MAGYAR TANÍTÓKÉPZŐ

**A TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZETI TANÁROK ORSZÁGOS
EGYESÜLETÉNEK FOLYÓIRATA**

SZERKESZTI

KISS JÓZSEF

BUDAPEST, 1932

KIADJA A TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZETI TANÁROK ORSZÁGOS EGYESÜLETE

A Magyar Tanítóképző, a nagyszünet kivételével, lehetőleg havonként jelenik meg. — Előfizetési ára egy évre 8 pengő.

A májusi (5-ik) szám tartalma:

Meghívó a XXII. rendes közgyűlésre	145
<i>Cser János</i> : Kerschesteiner György	146
<i>Kiss József</i> : Hogyan történik a tanítóképzés	156
<i>Kiss József</i> : A tanítóképzés az 1932/33. évi állami költségvetésben	163
Tanítóképzési ügyek az Országos Közoktatási Tanácsban	166
Egyesületi élet : Közgyűlésünk. — A választmányi ülés jegyzőkönyve	167
Irodalom : <i>Fodor—Orbán</i> : A szülőföldismereti anyag gyűjtőfüzete. <i>Ism. Barabás Tibor</i>	172
Hírek : A tanító-, tanítónő- és óvónőképző-intézeti képesítő-vizsgálati elnökök, illetőleg miniszteri biztosok. (174.) — <i>Sebestyén Gyuláné Stetina Ilona</i> †. (174.) — <i>Gyertyánffy István</i> emlékezete. (175.) — Új tanítónőképző-intézet Budán. (175.) — A nagykovácsi református tanítóképző-intézet új internátusa. (175.) — A Magyar Paedagogiai Társaság új tagja. (176.) — Helyettes tanári megbízások. (176.) — Szünidei testnevelési- és sporttanfolyamok. (176.) — Helyesbítés. (176.) — Nyugtázás. (176.)	

Tanítóképző-Intézeti Tanárok Országos Egyesülete.

Elnök: *Párvy Endre* áll. tanítónőképző-int. igazgató (Damjanich-utca 43. sz.).

Alelnökök: dr. *Frank Antal* (Budapest), *Móczár Miklós* (Jászberény), *Tabódy Ida* (Cinkota), dr. *Becker Vendel* (Szeged), *Hamar Gyula* (Sopron).

Főtitkár: *Mihalik József* (Budapest, VII. Damjanich-utca 43. sz., Áll. tanítónőképző-intézet.) Az egyesületi étellel kapcsolatos megkeresések, indítványok, adminisztrációs ügyek stb. a főtitkárhoz tartoznak.

Titkár: *Prohászka Ferenc dr.* (Budapest, I. Fery Oszkár-utca 40. Áll. tanítóképző-intézet.)

Pénztáros: *Pócza József* (Bpest, V. Báthory-u. 12. IV. em., kir. főigazgatóság.) Az egyesületi étellel kapcsolatos minden pénzküldemény a 48.627. sz. postai befizető lapon küldhető be. (A csekkszámla tulajdonosa: Tanítóképző-intézeti tanárok országos egyesülete, Budapest.) A pénztárhoz kell címezni a lap szétküldésére vonatkozó reklamációkat és a lakásváltoztatásra vonatkozó bejelentéseket.

Ellenőr: *Éber Rezső*. **Házalapvezető**: *Jaloveczky Péter*.

Szerkesztő: *Kiss József* (Budapest, VII., Damjanich-utca 52. Tel. J. 326—62.). Kéziratok, cserepéldányok, ismertetésre szánt könyvek a szerkesztő címére küldendők.

MAGYAR TANÍTÓKÉPZŐ

A TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZETI TANÁROK

XLV. ÉVFOLYAM

ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK

BUDAPEST, 1932

5. SZÁM

FOLYÓIRATA

MÁJUS

<p>SZERKESZTŐSÉG, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény küldendő: BUDAPEST, VII., Damjanich-u 32. Tel. J. 326-62. Kéziratokat nem adunk vissza.</p>	<p>SZERKESZTI: KISS JÓZSEF</p>	<p>Tagsági vagy előfizetési díj évenként 8 P. Az egyesülettel és a lappal kapcsolatos minden befizetés 48.627. sz. csekkalapon történhet (A csekk számla tulajdonosa: Tanítóképző-intézet tanárok országos egyesülete). Reklamációk Pócsa József egyesületi pénztáros címére Bpest, V., Báthory u. 12. IV. küldendők. Hirdetések megegyezés szerint.</p>
--	---	--

Meghívó

a Tanítóképző Intézet Tanárok Országos Egyesületének
1932. évi május hó 11-én (szerdán) délelőtt 1/2 10 órakor Budapesten,
az I. ker. állami tanítóképző-intézet dísztermében (I. Fery-
Oszkár-utca 40.) tartandó

XXII. rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Dr. Frank Antal előadása: A tanítóképzés központja:
a tanítónövendék.
3. A főtítkár évi jelentése az egyesület működéséről.
4. A pénztáros és számvizsgáló-bizottság jelentése; az 1932.
évi költségvetés tárgyalása.
5. A választmányitag-választás eredményének kihirdetése.
6. Házvételre javaslat.
7. Esetleges indítványok tárgyalása. (Az alapszabályok 37.
§-ának f pontja értelmében nyolc nappal a közgyűlés előtt
írásban kell az elnökséghez benyújtani.)
8. A jövőévi közgyűlés helyének megállapítása.

Az elnökség.

Megjegyzés.

Vidéki kartársak a Polgáriiskolai Tanárok Csengery Diákotthonában (VII., Thököly-út 82.), vagy a Tanítók Házában (VIII., Szentkirályi-utca 47.) elszállásolást kaphatnak, ha ezirányú óhajukat május 6-ig a főtítkár tudomására hozzák (Mihalik J. VII., Damjanich-u. 45.).

A közgyűlés napjára a közoktatásügyi minisztérium azokban az intézetekben, melyekből a tanárok nagyrésze résztvesz a közgyűlésen s így a tanítás zavartalan menete nem biztosítható, szünnapot adott. Ahonnan csak annyian jönnek el, hogy a tanítások megtarthatók, az otthon maradt kartársak helyettesítik a közgyűlésre utazottakat.

Közgyűlésünket vidéki kartársainkra való tekintettel tettük május 11-ére, hogy azok az ugyanabban az időben tartandó nemzetközi árumintavásárt is megtekinthessék.

Közgyűlés után társas-ebéd az Öreg diófa vendéglőben (I. Pálya-u. 5.)

Kerschensteiner György.

Nemcsak a német, hanem az egész világ pedagógiájának egyik legnagyobb képviselője dőlt ki Kerschensteinerrel azoknak a sorából, akik az emberiség szebb és boldogabb jövőjéért küzdenek. Az egész pedagógus világ szomorú lelki találkozója volt K. ravatala és a mindenütt megnyilvánuló értékelés mutatja meg valójában K. igazi nagyságát.

K. a gyakorlatból indult el és ezen keresztül jutott el nagyszabású elméletéhez. Életének története a legszorosabban összefügg felfogásának kialakulásával. Ezért tanításait az alábbiakban élettörténetének keretében kísérlem meg összefoglalni. Különös részletességgel főművére, a *Műveltség (nevelés) elméleté-re*, valamint egy bennünket közelebről érdeklő munkájára: *A nevelői lélek és a tanítóképzés problémája* c. könyvére térek ki.

1854-ben született Münchenben. Mint elszegényedett család gyermeke a freisingi tanítóképzőbe kerül és tanítói oklevelet szerez. Két évig mint néptanító működik. Ez volt az az alap, amelyre egész későbbi élete felépült. K. ugyanis élete végéig megmaradt gyakorlati érzékű, a széles népréteg javát szolgáló népnevelőnek. Majd érettségi vizsgát tesz és középiskolai tanári oklevelet szerez matematika-fizikából és 29 éves már, mikor tárgyainak doktorává avatják. Mint gimnáziumi tanár működik és egyuttal megkezdí pedagógiai-irodalmi munkásságát. Ezen az alapon kerül 1895-ben, 41 éves korában, München közoktatásügyének az élére és megindítja a világhírűvé lett nép- és iparostanonciskolák munkaiskolai alapon való teljes újjászervezését. Ebben az időben az amerikai W. James és J. Dewey által képviselt pragmatista filozófia követője, annak a bölcséleti felfogásnak, amely mindent, ami a gyakorlati élet szempontjából jelentéktelen, feleslegesnek tart. Ezzel magyarázható e korból való pedagógiai felfogása, amely a nevelés célját a „használható állampolgár”-ban látja.

A használható állampolgárnak elsősorban az állam feladatait kell megérteni, másodsor az elérhető legnagyobbfokú személyi kiválósággal kell rendelkezni. A munkakedvből és a kiválóságból fejlődnek a magasabb erkölcsi erények is: lelkiismeretesség, szorgalom, állhatatosság, önfegyelmzés és a tevékeny életre való elhatározás.

Az állampolgári nevelésnek tehát főképen erkölcsi célja van, amely csak az első, ú. n. technikai célon keresztül, a hivatásra való nevelésen keresztül érhető el.

Amint látjuk, a hasznossági szempont nála inkább csak józan, gyakorlati külső, végeredményben ő is az erkölcsöt látja, mint legfőbb célt, de — és ebben van nagy újítása — nem az általános műveltségen keresztül halad a szakképzés felé, mint az addigi herbarti-pedagógia, hanem éppen megfordítva. Kedvenc mondása, hogy az ideális emberhez az út a használható emberen keresztül vezet.

Mind a jellemnevelésnek, mind az állampolgári nevelésnek az eszköze, K. szerint, a munkaiskola. A munkaiskola lényege a

tudásanyag minimumával a készségek, képességek és a munka-öröm maximumát az állampolgári érzület szolgálatára feloldani.

A nyilvános iskolának három kérdést kell megoldani. 1. A jövőendő hivatásra kell előkészíteni. 2. A hivatásképzést erkölcsössé kell tenni. 3. Képesse kell tenni a tanulót, hogy a közösségnek, amelynek tagja, erkölcsössé nevelésében résztvegyen.

K. követeli, hogy az ifjúságot, amilyen korán csak lehetséges, vezessék rá hivatása feladatainak belátására. Mert az első követelmény az állam részéről, hogy képes legyen és akarjon egy hivatásban buzgólkodni.

Ha az iskola igazi képzésre törekszik, a következő feladatokat kell megoldania. 1. Az anyag korlátozását. 2. A tanuló bevezetését a sokoldalú és alapos megfigyelésbe. 3. A rajzolás erősebb hangsúlyozását. 4. A tanuló önértetének és öntevékenységének a hangsúlyozását. 5. A szakszerű munkatanítást. 6. A felügyelő hivatalok ne azt vizsgálják, mit tanítottak, hanem hogy hogyan tanítottak.

Elválasztja a könyvtudást a tapasztalati tudástól. Csak az alkotó munkának van pedagógiai jelentősége. Munkaiskola szerinte az az iskola, amely a módszerével és az egész menetével kioldja a művelődési anyagból a benne rejlő képzési értékeket. (Begriff der Arbeitsschule — 5. kiadás 1922.)

A tanterv elméletére nézve 4 jelentős pszichológiai alapelvet követett. 1. Az érdeklődés tana. 2. Fejlődési fokok tana. 3. Az akarat-nevelés tana. 4. A gondolkodás ökonomiájának elve.

Annyi bizonyos, hogy a főelvei megvalósultak. Pl. a szülőföld ismertetése és centrális jellege, a művelődéstörténet, stb. Különös gondot fordított a rajzoktatásra. Minden tárgyban visszanyomta a könyvtanulást. Szervező munkája kiterjedt a továbbképző iskolákra is. K. érdeme, hogy a továbbképző iskolák iparostanone iskolákká lettek.

Munkássága eleinte — sok fogalom tisztázása mellett is — főképen gyakorlati jellegű volt. 50 éves kora után, de főképen a háború kitörése után fordul intenzíven az elméleti pedagógia felé. 12 évig dolgozott a *Műveltség (nevelés) elmélete* c. munkáján. A mű bevezetésében maga mondja: „Életemet elsősorban a nyilvános gyakorlati nevelés szervezetének szenteltem... Aki újat merészelt alkotni, szeretné azt elméleti lelkiismerete alapján is megvédelmezni.“ Részletesebb taglalása előtt meg kell jegyeznünk, hogy a műveltség fogalma nála sok tekintetben összeesik a nevelés fogalmával. A nevelés fogalmát mintegy kibővíti a műveltség fogalmává s így bátran mondhatjuk a könyvet a legutóbbi idők egyik legnagyobb szabású neveléselméletének, amely nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a pedagógia joggal számot tartson a rendszeres tudomány névre.

Az első könyvben a műveltség fogalmát elemzi, mégpedig axiológiai, pszichológiai és teleológiai szempontból. Az axiológiai szempont alapján jut az *érték* fogalmára, amely az egész műre rávési jellegét, úgy hogy K. rendszere nagyszabású értékpedagógia. Ezt megelőzően azonban tisztázza az egyéniség fogalmát, amely-

ben már felcsillan erős struktúra-pszichológiai felfogása. Bár nem osztja teljesen azok nézetét, akik az érték fogalmát meghatározhatatlannak tartják, pontos definiálását ő sem tartja lehetségesnek. Megelégszik a következőkkel: az érték a dolognak olyan sajátága, amely az „érző tudatra“ vonatkoztatva megilleti, vagy — Várkonyi fordításában¹, — mely bennük emberi „érző tudatra“ vonatkozik. (Itt szándékosan tartottam meg a „megilleti“ kifejezést, amelyben bizonyos fokig több a normatív jelentés-árnyalat.)

A kérdés pszichológiai oldalról való vizsgálata közben tulajdonképpen állást foglal a ma oly nagy gazdagságban virágzó lélektani irányok útvesztőjében és a struktúra-lélektan mellé szegődik.

A műveltség — pszichológiai értelemben véve a formális képzés — nem egyéb, mint a pszichikai funkciók lelkes szokássá való képzése, ami a szellemi aktusok lefolyását biztosítja. K. ezeket a szokásokat a művész cselekvéséhez hasonlítja és szembeállítja ezeket a mechanikus szokásokkal, melyeket a művész cselekvésével vet össze. A formális képzés fejezetében beszél az értelem, az emlékezet, a fantázia, a megfigyelőképesség, az akarat, a kedély formális képzéséről. A formális észképzésnek a logikus gondolkodásra kell vezetni, mégpedig az analitikus és szintetikus gondolkodásra egyaránt. A formális képzés feladata, hogy a tudat alatt szunnyadó diszpozíciókat — lehetőség szerint — lelkes szokásokká, nem pedig technikai készségekre alakítsa át. Az emlékezet teljesítő készségének fokozása csak annyiban lehetséges, amennyiben annak alapja szerzett diszpozíció. Az emlékezet hűségének és a feledésnek a problémájáról megjegyzi, hogy az nem hiány vagy fogyatékosság, hanem lényeges jegye az emlékezetnek, mert ezzel kikapcsolja a használhatatlan anyagot. A fantázia képzésnél a legfontosabb a fegyelmezése, a józan ész segítségével.

A megfigyelés formális képzésénél a leglényegesebb az érzék-szervek funkcióinak iskolázása és a már említett értelmi képzés.

Ha K. akaratképzésről beszél, akkor ezen csak azokat az akarati folyamatokat érti, melyeknél akarati elhatározás van, mégpedig olyan akarati elhatározás, melynél valamely cselekvésnek, az előre meggondolt következményeinek, az egyén cselekvő módjainak funkciója fellelhető. A fogalom ilyen szűkkörű meghatározása dacára is megállapítja, hogy ezek a magasabb akarati jelenségek és ezzel kapcsolatban az akaratnevelése nagyon szövevényes. Ennek oka az akarat összeszövődése a többi tudatjelenségekkel. Ezzel szemben a kedélyjelenségek képzése lehetséges, kivéve a tartósan mély érzelmek és a kedélyhullámmás jelenségét, melyek velünk született tulajdonságok.

Az egyes pszichikai funkciók formális képzésével kapcsolatosan K. folyton közelebb jut a tudatjelenségek fogalmához és tulajdonságaihoz.

A teleológia vizsgálatában a műveltséget normatív színeiben állítja elénk. Ezzel tulajdonképpen eltér az első könyv címében

¹ *Athenaeum* 1927. 70. 1.

megjelölt felosztástól — a műveltség mint állapot — és annak követelmény jellegét fejti ki. Így tehát a külső rendszer belsőleg végeredményben 3 fő fejezetre oszlik: a műveltség, mint állapot, mint cél és mint tevékenység.² Az ú. n. általános és hivatásszerű műveltség viszonyát fejtegeti. Fájjalja, hogy a hagyományos felfogás az előbbit tartja fontosabbnak. Pedig szerinte a teljesen általános műveltség nem tarthat sokáig, a belső hivatottság előbbutóbb kitör és ez válik uralkodóvá. A humanitás kifejlődésének természete éppen az ellenkező úton megy végbe: a hivatásra való nevelés keresztül. Ennek a feltételeit a közösség szabja meg, így a műveltségben a szociológiai szempont a legmagasabb, mely a közösség erkölcsössé tevésére való beállítottságot célozza. (Ezt főképpen egy későbbben megjelent munkájában fejtette ki, amelyről még szó lesz.)

A második a könyv a műveltségre vezető eljárásokkal foglalkozik. — Érdekesekek azok a fejtegetései, amelyekben megkülönbözteti a technikától és a művészettől. Ebben a könyvben három főfogalmat találunk: a műveltség objektumát, vagyis a növendéket, a műveltség eszközeit, vagyis a kultúra javait és a műveltség (nevelés) szubjektumát, a nevelés „hivatalait“, amelyet csakis az állam irányíthat. A mi szempontunkból főleg az érdekel, hogy mit mond a nevelés objektumáról, a tanulóról. A gyermek lelki fejlődését teljesen a struktúra-pszichológia alapján kísérli meg ábrázolni. Az embert folytonosan célra törekvő individumnak tekinti, amelyben az érdeklődést tartja egyik legfontosabb tényezőnek. Nem mulaszthatjuk el, hogy meg ne említsük itt Nagy László zseniális meglátását, aki évtizedekkel előbb ezen a nyomon indult el. Tehát a célt és az érdeklődést találjuk itt, mint jelentős fogalmakat. A cél egy jövődő jobb állapot, amelyre értékérzelem alapján törekszik az ember. Az érdeklődés fogalmát tüzetesen megvizsgálja igen sok eddigi szerzőnél — így Nagy Lászlónál is. Végeredményben, mint komplex lelkiállapotot fogja fel, (tehát ellentétben van Herbarttal), amely részben szerzett, részben velünk született diszpozíciókból áll. Az igazi érdeklődés jegyei: a spontaneitás, a tárgyra irányítottság (objektívitás), az emotionalitás és feltétlen szívósság (tenacitás). Ezek jellemzik az ösztönös érdeklődést. A momentán, rövid ideig tartó érdeklődést, amelyet egy-egy inger old ki, ingerérdeklődésnek nevezi. Az előző az, amely az egyént valamely cél megvalósításában vezet, ez a közvetett érdeklődés. Ahol hiányzik az objektívitás, a valamire való ráirányítottság, ott közvetlen érdeklődéssel állunk szemben. Többnyire minden emberben találkozunk valamely uralkodó érdeklődéssel. Ebből támad azután, három törvény alapján, a többi érdeklődés. Ezek a törvények: az érdeklődés elágazódásának törvénye, az asszociációs érdeklődésátvitel és a külső hatásokra történő érdeklődésváltozás.

A cél és érdeklődés fogalmára alapozva próbálja a szellemi

² V. ö. Kornis: A tudomány fogalmának hármas jelentése. Bevezetés a tud. gondolkozásba. 1922.

fejlődés fokozatait felépíteni. 1. a gyermekkor első periódusa, a dresszúra korának első szakasza, amely az első és második évre terjed ki, amelyben a gyermek ösztönösen, impulzív módon, sajátmaga állította célok követése nélkül cselekszik. 2. A gyermekkor második periódusa — a játékos kor — a 3—7 évig tart. Az eddigi ösztönös cselekvések mellett itt-ott fellépnek már olyan cselekvések, amelyekkel a gyermek öntudatlan célt szolgál. Ezek a cselekedetek mindig érték-érzelmekkel járnak. És ez az alapja annak, hogy a gyermek önálló célokat állít fel magának, amelyre véletlenül válik figyelmessé. Ezzel fordulat áll be a fejlődésben, a gyermek elválasztja a célt az eszköztől. A célok megvalósítása még játékosan történik. 3. A tulajdonképeni fiú- és leánykor, az egocentrikusan beállított munka kora, a 8—14 évig. A gyermek célokat állít magának, de még szubjektív indítékból és azt munkával valósítja meg. A játékos korból való átmenet ebben a korban adja az egyéniség fejlődésének második nagy változását. 4. A serdülőkor a tárgyiasan irányított munka kora, a 15—24 évig. Ezen a fokon is a munka a célok megvalósításának eszköze, de most már nem mindig szubjektív mozzanatoktól indítatva. Eszköz-érték jellege mindinkább háttérbe szorul és önmagáért való értéke nyer fokozatosan jelentőséget. Ami eredetileg eszköz volt, céllá válik. K. két kisebb fázist különböztet meg e koron belül: a pubertást és az adolescencia vagy belső érés korát. Az átmenet az egocentrikusan irányított munkából a tárgyiasan irányított munkába a harmadik nagy változás a fejlődésben. Némely embernél még egy változás jelentkezik: az értékeszmék felé való fordulás. Ezzel a szellemi kifejlődés eléri legmagasabb fokát.

A nevelő eljárás egyetemes elveinek ismertetésével záródik a nagyszabású mű. Ezek a totalitás, az aktualitás, a tekintély, a szabadság, az aktivitás, a társadalmiság, az egyéniség elvei, amelyek szerinte funkcionális egységet alkotnak.

Röviden összefoglalva tehát a következő fogalmak tárgyalását találjuk meg a műben, amelyeket Kerschensteiner szükségesnek lát a műveltség (nevelés) elméletének kifejtéséhez: az egyéniség, az érték és aktus, a cél és érdeklődés, a nevelhetőség és a szellemi struktúra fogalmát. Ezek közül az értéké a domináns szerep, úgy hogy Kerschensteiner értékpedagógiai rendszert alkotott művével.

Mielőtt még elméletét befejezte volna, 1918-ban a müncheni egyetem meghívta a pedagógia rendkívüli tanárának. És hű is maradt szülővárosához és élete munkásságának helyéhez akkor is, mikor két évre rá a lipcsei egyetem rendes tapári székét ajánlott fel neki.

A másik munkája, mely bennünket közelebről érdekel: *Die Seele des Erziehers und das Problem der Lehrerbildung*.³

A nevelői lélek és a tanítóképzés problémája. Ez röviden megellelhető az előbb ismertetett Neveléselméletében is.

E művét Eduard Sprangernek, a német tanítóképzés mai fő-

³ 2. kiadása 1927-ben jelent meg.

vezérének ajánlja, akivel kölcsönös egymástbecsülő, mély barátság fűzi össze. A probléma kidolgozására az adott K.-nak indítékot, hogy a diákság felkérésére a Max Weber által tartott előadásokat — a tudomány, mint hivatás, a politika, mint hivatás — kiegészítette előadásával, amelyben a neveléssel, mint hivatással foglalkozik és ezt az alkalmat ragadta meg a tanítóképzés problémájának szabatosabb körülhatárolására, a pedagógiai tevékenység és lelki előfeltevéseinek analizálásával. Ebben a módszerben Spranger követője, aki keresi a kultúra területein a kultúrjavaknak, mint alkotásoknak alapvető elveit és eközben felfedezi azokat a szellemi alapozzanatokat, amelyek az egyes emberben működnek, amennyiben e kultúrterületekből többé-kevésbé része van és azzal át van szöve. A pedagógia is ilyen kultúrterület. Itt a kultúrjavak, mint alkotások: a személyiségek és ezeknek principiuma jellemzi a pedagógiai ténykedést (aktust). Ebből következtethetünk a pedagógusban ható és működő nevelési motívumokra, illetőleg hajlamokra. Természetesen minden azon fordul meg, hogy mennyiben tudják a nevelő-tevékenységet, mint alapvet helyesen megragadni.

Négy főfejezethől áh. 1. A nevelő általános életformái. 2. A nevelői természet lényeges vonásai. 3. A nevelő mint tanító. 4. A tanítóképzés.

Az első fejezetben a nevelő fogalmának különböző értelemben vett használatával foglalkozik. A közhasználat a kiváló személyiségeket is nevelőknek mondja (Rembrandt, Goethe, stb. mint nevelő). Beszélünk az elméleti pedagógusokról, mint nevelőkről. Az igazi értelemben vett nevelő — szerinte — mindig a gyakorlatilag beállított ember. Naív félreértés — mondja — azokat a nagy pedagógusok közé számítani, akik tudós könyveket írtak a nevelésről. „Alig kell tartanom az ellenmondástól, mikor azt állítom, hogy azok között, akik névtelenül a világban járnak, ezerszer több pedagógiai tehetséget találni, mint azok között az első-, másod- és harmadrendű csillagok között, akiket a neveléstörténet felsorol.” Amint a született pszichológus nem mindig képzett pszichológus is egyuttal, úgy a pedagógia tanára nem szükségképpen esik össze a jó nevelő fogalmával. Rousseau-t és Emil-jét idézi fel ennek kiáltó bizonyosságul.

A különbség harmadik értelmét Pestalozzi példázza legszebben és ezzel jutunk a nevelő tulajdonképeni lényegéhez: az etikai szociális vonáshoz. Maga Pestalozzi nem is volt kiváló gyakorlati tanító s mégis minden idők legnagyobb pedagógusa volt, aki nem az egyén, hanem a közösség nevelésének szentelte életét, tehát nem altruisztikusan, hanem szociálisan beállított személyiség volt.

A nevelő-tevékenység, mint minden tudatos cselekvés, lényegében hajlamok és motívumok következménye. A nevelői cselekvés motívumai az értékekre vonatkozó ismeretek, amelyeket gondoznunk kell és a káros hatásokra vonatkozó, amely káros hatásokat meg kell kötnünk. Az értékek gondozása jelenti, hogy: vagy önmagunkban, vagy más emberben, vagy javakban megvalósítjuk.

Az értékeknek önmagunkban való tudatos megvalósítása: önnevelés, másokban: nevelés, javakban pedig: tudományos, művészi, vallási alkotások, teljesítmények.

A hajlamok, állandó beállítottságok, amelyeknél fogva a törekvés vagy kívánság bennünk szabályszerűen megelevenedik.

Érdekes elnevezése az álnevelői cselekvés (Pseudopädagogisches-tun). Ez is értékeket valósít meg másban, de hivatalból, vagy önzésből, vagy tudományos érdeklődésből, nem pedig a közösség érdekeinek önzetlen szolgálatában.

Az életformákban Spranger típusait fogadja el és leszögezi, hogy a nevelőnek feltétlenül a szociális típushoz kell tartoznia és ezért látja Pestalozziban a nevelői lélek legjellemzőbb megnyilvánulását. Ezért tiltakozik mindazon megállapítás ellen, mely szerint a nevelői magatartás némely fázisában az ismeret áll legelől. „Az elején, a közepén, a végén a szív uralkodik, a szeretet, a szenvedély, a pedagógiai eros” — mondja.

A pedagógia tanítója és a pedagógus tanító között éles különbséget tesz, mert a teoretikus típus csak ritkán egyesül a szociális típussal. Kantot idézi, aki nagy nyíltsággal vallotta meg, hogy amit ő maga a nevelésről írt, soha nem tudta elsajátítani.

Az ifjúság szociális-típusú nevelőjét végső konklúzióban a következőképpen fogalmazza meg:

A nevelő szociális alaptípusú életforma, amely a közösség szellemi szolgálatában áll és amely a leendő gyámoltalan ember, mint az időtlen *értékek sajátos jövőendő hordozója* iránti *tiszta hajlamból*, annak lelki alakítását sajátos nevelhetőségének mértéke szerint *tartós határozottsággal befolyásolni képes* és e hajlamból fakadó tevékenysége a legnagyobb kielégülésre talál.

A II. fejezet a nevelői természet lényeges vonásaival foglalkozik. Az előbbi meghatározásnak négy fő jegyét taglalja részletesen: 1. a tiszta hajlam, 2. a képesség, 3. az a sajátosság, hogy a gyermek, vagyis az alakuló személyiség felé fordul, 4. a tartós határozottság jegyeit. Röviden a következőkben foglalja össze a nevelő pszichológiai struktúráját.

A szellemi értékek iránt való tartós és mély érzelmi beállítottság és eleven együttérzés a *szellemi megsegítésben*. Ezzel kapcsolatos a beleérzés képessége és az isteniben vetett hithez való érzék. Ebben a hitre való képességben, amelyet semmiféle keserű tapasztalat szét nem rombolhat, mert gyökerei egy sajátosan vallásos kedélybeállítottságba kapaszkodnak, rejlik a nevelőnek a gyermeki lélekkel rokon természetű és formálásában örömet találó lelki ereje, amelyet sem a haszonra, sem a rendszeres ismeretekre, sem a hatalomra való törekvés meg nem ingathat. Ezzel a gyermekivel rokon sajátosságtól indítva fordul ama bizonyos embert formálni akaró tiszta hajlam a gyermek felé.

A mások lelkébe való beleérzés képessége, amely képesség teszi a nevelőt arra, hogy növendékébe minden körülmények között belelásson, feltételez egy bizonyos lelki finomságot és érzékenységet a gyermeki élet minden megnyilvánulásával szemben,

amelynek egyuttal azzal a pedagógiai tapintattal is párosulnia kell, amely biztos reakcióban mindig megtalálja a megfigyelt jelenségnek a legmegfelelőbb módszerrel való befolyásolását.

A nevelő gondolkozásmódja — tehát az intellektuális oldal — inkább a költőével és történészével, mint a matematikusével és természettudósával rokon. Inkább egy konkrét jelenség alakítására irányul, amely alakítás mindig meghatározott személyi értékre való vonatkozással történik, mely érték a növendék fokozatosan előtérbe nyomuló énjében rejlik. Ez pedig feltételezi a tipikus személyiség-értékek diagnosizálásának képességét, valamint egy sajátos objektívitást.

Elengedhetetlen jegye a nevelőnek a jellemesség, amely feltételezi, a fentebb említettek mellett, még az akaratot és az érzelmi alapok tartósságát és mélységét. Ha valamely hivatás nem nélkülözheti a jellemet, úgy az a nevelőé, mert hiszen feladata éppen a jellemképzés. A jellem, illetve az autonóm akarat alapfeltétele: az egység, a zártság és a tartósság. Ez azonban már a nevelő szellemi struktúrájának fogalmát érinti.

Az ilyen egységet és zártságot csupán ismeretek által csak nagyon ritkán lehet elérni. Itt az irracionális elemek a fontosabbak. Ilyen pl. a vallásosság. Kétségtelennek tartja, hogy a vallásos hajlam majdnem maradék nélkül össze tud olvadni a szociális beállítottsággal, tehát éppen a nevelőével. Külön kiemelendő, hogy K. a humort a nevelői egyéniség egyik legfőbb tartozékának mondja a vallásos beállítottság mellett. Itt Höffding felfogásához csatlakozik, amely szerint az igazi humor tulajdonképpen életfelfogás.

A III. fejezet a nevelővel, mint tanítóval foglalkozik.

A nevelőnek, mint tanítónak, az említetteken kívül rendelkeznie kell még: 1. a tanítási anyag iránti érzékkel, mégpedig ennek kétféle irányával: a) a tárgy természete, b) a tanulók személyisége szerint igazodó irányával; 2. az értékek intenzív átélésének, valamint 3. az osztályvezetésnek képességével. Mindezek azonban még mindig nem elegendők. Inkább némelyik hiányozhat is. A legfontosabb a tanítói-hivatás örömteljes tudata. Általánosságban megkívánják a tanítótól, hogy bizonyos retorikai készséggel is rendelkezzen, ezt a nézetet ő azonban nem osztja. Kívánatosnak tartja még a tanítási anyag eleven, művészi alakítását. Szerinte azonban az iskolának meg kell elégednie a módszertani szempontból kifogástalanul rendezett anyaggal, amelyet az anyag természete szab meg. Ez érvényes a népiskolára is, amennyiben a logikus gondolkodásra akar nevelni. Csak ha ezt nem akarja, haladhat a gyermek természete által megszabott úton. K. tulajdonképpen felelet nélkül hagyja a pedagógiai naturalizmus fontos problémáját. Végül a tanítóról, mint személyiségről és belső elhivatottságáról értekezik.

A IV. fejezet a tanítóképzésről szól.

I. követelmény; hogy a tanítóképző intézeteknek alapszervezetükben szociális javaknak kell lenni, élet- és munkaközösségek-

nek, amelyben a növendék időtlen értékek tudatára jut és az a hajlam és képesség, amellyel ezeket az értékeket a leendő személyiségekben megvalósítja, mindinkább kibontakozik és kifejlődik. Ez volna szerinte az igazi humanisztikus gimnázium a szó legmélyebb értelmében. Érdekesek a következő megállapításai: „Van-nak intézeteink a teoretikus, az esztétikai, a gazdasági emberek képzésére (középiskolák, egyetem, gazdasági, művészképző iskolák), de nincsen a szociális típus képzésére. (Szociális vonás.)

II. követelmény: a képző intézetnek növendékei akaratát úgy kell fejleszteni, hogy azt az időtlen értékek szolgálatába állítsa, oly módon, hogy azt a jövő generációban igyekszik megvalósítani. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha hisz az időtlen értékekben és ezzel együtt valamely szellemi principiumban, azaz a vallásosságban gyökeredzik. (Vallásosság.)

III. követelmény: a nevelő és tanító képzését a nemzeti szellemnek kell áthatnia.

IV. követelmény: az eddigi három pozitív követelmény mellé felvesz egy negyedik, negatív követelményt is. A sok tudás helyett a szellemi fegyelmezettségre és az értékélményekre való nevelést. Ahol szükség van rá, inkább a szakoktatást ajánlja (a rajz, ének, kézimunka magasabb fokán), mert lehetetlennek tartja, hogy egy ember minden téren egyaránt kiváló legyen.

Tárgyalja még a tanítóképzés külső organizációját.

Főképen a szociális, vallásos és nemzeti irányú nevelés az első követelmény, amelyek közösségben ápolhatók a legeredményesebben. Ezek az intézetek nevelési feladatai. E mellé járulnak a tanítási tennivalók. Míg az előző feltétlen egységességet tételez fel, ez utóbbira nézve nem áll fenn ez a követelmény, — az egyik a tudományban, annak is egyik ágában, a másik a művészetben, a harmadik ismét a technikai tárgyakban képes inkább a helyét megállani. A szociális érzék kései jelentkezése — különösen a fiúknál tapasztalható, akiknél az érés befejezése előtt (17—18 év) ritkán jelentkezik. Ebből következik, hogy a tanítóképző előtanulmányának, mint szellemi foglalkozásnak, azonosnak kell lennie a többi szellemi foglalkozás előtanulmányával. A régi tanítóképzők az emlékezetet túlságosan igénybevevő tudássportjukkal erre nem alkalmasak; noha a szellemi képzést későn kezdték, az ifjút túlkorán a pályaválasztás elé állították. Maradna a középiskola, de a régi képzőket is át lehetne ilyen irányban szervezni.⁴ Ezek internátusaikkal a legjobban megfelelnek a cél-nak, sőt a tanárképzés előtanulmányául is ezt tartaná a legmegfelelőbbnek.

Az oxfordi, cambridge és amerikai College-k, szóval az angolszász nevelési rendszer szolgál neki mintaképül, ahol a tudományos jellegű élet-, munka- és nevelési közösségekben a szociális, vallásos és nemzeti kultúra az intellektuális kultúrával a legszerencsésebben egyesül.

Az organizáció gyakorlati kivitelével kapcsolatban röviden

⁴ Részletesebben a *Grundfragen der Schulorganisation* c. munkájában foglalkozik vele.

ecseteli a mai német állapotokat és megállapítja, hogy a szakfőiskoláknak a szociális ember totalitása szerint kell igazodniuk. De ezt ma még nem találjuk meg a német egyetemeken, még mindig túlságosan a tudományon van a hangsúly. — Az angol-szász szerinte a legideálisabb. Addig, míg ez megvalósulhat németföldön is, a porosz akadémiák a legmegfelelőbbek. Ma a legnehezebb kérdés a megfelelő tanárikar összeállítása. Ezzel tehát a tanítóképzőintézeti tanárképzés problémáját is érinti. Nehéz a képzés idejének és anyagának megállapítása is. Utolsó mondata pregnánsan fejezi ki az egész mű alap gondolatát: „A népiskola üdve nem Kantban vagy Goetheben rejlik, hanem Pestalozziban.“

Ezzel eljutott a gyakorlaton és elméleten keresztül a minden pedagógiai reform végső és egyetlen magjához: az igazi nevelői egyéniséghez.

Kerschensteinert röviden legjellemzőbben Behrend értékeli: Elméleti felfogása a német idealizmus és liberalizmus eszmevilágában gyökeredzett, de emellett realisztikus is és Rousseau, Fichte, de különösen Pestalozzi hatására erősen szociális színezetű.

Elméleti munkái nem annyira önálló filozófiai eredményeken — noha saját ítéleteit e téren sem hallgatta el — mint inkább egészséges, biztos, az élethez közel álló ítéleteken alapszanak. Ez a valóság-érzés távoltartja őt minden téren a radikális változtatásoktól. A hazaszeretettel kapcsolatban éppen úgy hangoztatta a nemzeti öntudatot, mint az egyetememes emberit.

Az állampolgári nevelés és a munkatanítás elvének forrása tulajdonképpen Pestalozzi. Joggal mondja róla Spranger: „Kerschensteiner a mi időnk Pestalozzija és a ma élők közül a legzseniálisabb pedagógus. Egyesíti magában a pszichológiai alapvetést a munkára való nevelésben, a gazdasági és hivatásos célok tekintetbe vételét, a jövő közösség számára az állampolgári és szociális kiképzést, amelyet már az iskola szelleme készít elő, a természettudományi tárgyak képzőerejéről való mély felfogást s mindezt összekötve és egyesítve az erkölcsi személyiséggel.“

A tanítvány és tanító közötti emberi viszonyt, a nevelő lelki beállítottságát tartotta a legfontosabbnak. Ezért utasította vissza a néptanítók követelését az általános tudományos képzést illetőleg és a kasseli pedagógiai kongresszuson óva intette őket a pedagógiai elmélet túlzott értékelésétől.

Ugyanilyen mérsékelt véleménye volt az iskolatügy felépítéséről és az egyes tantárgyak feladatáról. Hangoztatta a tehetségek helyes időben való kiválasztását, az egyes iskolafajok különös feladatainak hangsúlyozását. A népiskolának célja a gyakorlati hivatásra való előkészítés. Ezért tartotta fontosnak a kézimunkával való nevelést.

Kérte a kötelező tantárgyak csökkentését és a szabadon választott tárgyak tanításának lehetőségét. A magasabb iskolákban is igazságot akart szolgáltatni a gyakorlati és művészi tehetségeknek és ezért technikai gimnáziumok felállítását indítványozta.

Programja a tanonciskolák számára: gyakorlati technikai tanítás, elméleti szakoktatás, gyakorlati állampolgári nevelés és oktatás.

A magyar nevelésügy sokat köszönhet K.-nek. Az iparosanonc iskoláink megszervezése, valamint az 1925-ös népiskolai tanterv igen sokat vett át K. tanításaiból. Mégis, ha őszinték akarunk lenni, megállapíthatjuk, hogy K. nagysága nem él eléggé tudatosan a magyar pedagógiai közvéleményben. Meg kell említenünk, hogy a munkaoktatással nálunk már őt megelőzőleg foglalkoztak. Elsősorban Suppán Vilmos irodalmi munkásságára gondolok, aki a Néptanítók Lapjában és egyebütt is már a múlt században sokat foglalkozott ezzel a kérdéssel. De ez még nem egészen azonos a K.-i értelemben vett hivatásképző munkaoktatással.

A magyar nevelésügynek főleg 3 sürgős problémája van, amelyben K.-t követendőül választhatjuk: 1. a népiskola 8 osztályúvá való kiszélesítése; 2. a tanítóképzés megreformálása; 3. az önálló magyar filozófián nyugvó, sajátos és teljes nevelési rendszer felépítése, amelynek tulajdonképpen a két előzőt meg kellene előznie.

Kerschensteiner fontosabb munkái:

- Die Entwicklung der zeichnerischen Begabung. 1905.
 Staatsbürgerliche Erziehung der deutschen Jugend. 1909.
 Der Begriff der staatsbürgerlichen Erziehung. 1910.
 Die Arbeitsschule. 1911.
 Charakterbegriff und Charaktererziehung. 1912.
 Grundfragen der Schulorganisation. 1912.
 Begriff der Arbeitsschule. 1913. (2. kiadás.)
 Wesen und Wert des naturwissenschaftlichen Unterrichtes. 1914.
 Jahresbericht der männlichen Fortbildungs- und Gewerbeschulen Münchens für das Schuljahr 1906 und 1915.
 Deutsche Schulerziehung in Krieg und Frieden. 1916.
 Das Grundaxiome des Bildungsprozesses und seine Folgerungen für die Schulorganisation. 1917.
 Autorität und Freiheit als Bildungsgrundsätze. 1924.
 Ein Beispiel für die Erziehungswirkung einer Wertgemeinschaft. 1924.
 Theorie der Bildung. 1926.
 Die Seele des Erziehers und das Problems der Lehrerbildung. 1927.
 Volks- und Fortbildungsschule als Grundlage der Qualitätsarbeit. 1930.
 Sprangerrel együtt: Das neunte Schuljahr. Gutachten über eine Erweiterung der Schulpflicht. 1929.

Cser János.

Hogyan történik a tanítóképzés?

A tanítóképzés módja a különböző országokban több mint egy század óta folytonos változásokon ment keresztül. A háború befejezése óta ez a változás még gyakoribbá és mélyrehatóbbá vált. Az utolsó években azonban, legalább időlegesen, mintha nyugvó pontra jutott volna a kérdés. Ez bátorít fel arra, hogy az egyes jelentősebb államok tanítóképzésének jelenlegi módját összeállítva, azt közzétegyem. Úgy gondolom, hogy ezeknek az összehasonlításokra alkalmas nyújtó adatoknak hasznát veszi mindenki, aki tanítóképzéssel foglalkozik. Természetesen ezek az adatok ma is alá vannak vetve változásoknak. Ezeket figyelemmel fogjuk kísérni és folyóiratunkban beszámolunk róluk, hogy ezek alapján kimutatásunk kiigazítható legyen.

Az ország neve	A felvételhez szükséges előképzettség	Hány éves korban kezdődik a képzés	Hol történik a kiképzés	Hány évig tart a képzés	A képesítővizsgálat letétele után van-e még egy gyakorlati vizsga a végleges alkalmazhatóság előtt	Vannak-e magán tanítóképzők	Megjegyzés
Anglia	A felsőbb iskolák első vizsgája	18	1. Szemináriumban ¹ 2. Az egyetemek szemináriumai-ban	2 4	Legalább 1 évi próbaidő után	Igen, legalább még-egyszerannyi mint nyilvános	A nyilv. intézetek csaknem kizárólag leányok számára. A 4 évből 3 év általános ismeretek, 1 év pedagógia.
Ausztria	8 osztályú népiskola	15	1. Tanítóképzőkben 2. Tanítóképző-akadémiákon	4 6			
Belgium	8 osztályú népiskola	14	Szemináriumban	4	—	92 közül 64.	
Bulgária	4 elemi és 3 gimnázium	14	Pedagógiai iskolákban	5	Egyévi gyakorlat után	—	A pedagógiai iskola első 3 évfolyama gimnáziumszerű, csak a felső kettő ad ped. kiképzést.
Cseh-Szlovákia	Polgári iskola vagy a magasabb iskola 4 alsó osztálya	15	Szemináriumban	4	Kétévi gyakorlat után	—	A szemináriumokat, beszüntetik és érettségire épített 2 éves pedagógiai akadémiaik vannak.

¹ A szemináriumon nem főiskolai jellegű tanítóképző-intézetek értendők.

Az ország neve	A felvételhez szükséges előképzettség	Hány éves korban kezdődik a képzés	Hol történik a kiképzés	Hány évig tart a kiképzés	A képesítővizsgálat letétele után van-e még egy gyakorlati vizsga a végleges alkalmazhatóság előtt	Vannak-e magán tanítóképzők	Megjegyzés
Dánia	Eddig 8 osztályú népiskola; ezentúl reáliskolai végzettség és 1 évi előzetes gyakorlat	19	Szemináriumban	3	—	Igen, 8 állami, 12 magán	A népiskolából jöttek számára már 2 éves előkészítő volt.
Egyesült Államok	High School	18	1. Szemináriumban (Normal Schools) 2. Főiskolán (Teachers Colleges)	2 v. 3 4	Az egyes államok legtöbbször kívánnak	—	Vannak államok, ahol semmi, vagy csak 1 évi kiképzést kívánnak meg. A főiskolák többnyire középfokú iskolák számára képeznek tanítókat.
Esztország	6 osztályú elemi és 5 osztályú magasabb iskola	18	Szemináriumban	1	—	—	Összesen 5 szeminárium van.
Finnország	1. 8 osztályú népiskola 2. középiskola	14 18	1—2. Szemináriumban	1.) 5 2.) 3	Egyévi gyakorlat után	—	

Franciaország	Elemi iskolai vég- bizonyítvány (brevet elementaire)	15	Szeminárium	3	Legalább kétévi gyakorlat után	—	A szemináriumok a tanulóknak nagy állami segélyeket adnak. — Csak szükséges számú tanítót és tanító- nőt képeznek.
Hollandia	8 osztályú népiskola	14	Szemináriumban	4	—	105 közül 70	Érettséggel az utolsó évfolyamba lehet lépni.
Irország	8 osztályú népiskola	17	Szemináriumban	2	—	A szeminá- riumok állami támogatást kapnak	A tanítói oklevél egyetemi tanulá- sra jogosít.
Japán	8 osztályú népiskola	14	Szemináriumban	4	—	—	Érettségi bizonyít- vánnyal 1 éves tan- folyamon
Jugoszlávia	4 középiskola	14	Szemináriumban	5	—	—	—
Lengyelország	1. 8 osztályú nép- iskola 2. középiskola VI. v. VII. o. 3. érettségi	14 17 19	1. Szeminárium- ban 2. Állami tanító- képző-tanfolyam 3. Áll. pedagógiai tanfolyam	5 2 2	Kétévi gyakor- lat után	Vannak	A krakkói egyete- men 2 éves peda- gógiai tanfolyam van.
Poroszország	Érettségi	19	Pedagógiai aka- demiákon	2	Igen, legkoráb- ban 2 évre az első vizsga után	Jelenleg 5 akadémia áll fenn.	9 akadémia ez év- ben szünetel.

Az ország neve	A felvételhez szükséges előképzettség	Hány éves korban kezdődik a képzés	Hol történik a kiképzés	Hány évig tart a kiképzés	A képesítővizsgálat letétele után van-e még egy gyakorlati vizsga a végleges alkalmazhatóság előtt	Vannak-e magán tanítóképzők	Megjegyzés
Bajorország	Nyolcosztályú népiskola vagy 4 középiskola	14	Szemináriumban	6	—	—	Átszervezés alatt állanak.
Württemberg	Nyolcosztályú népiskola vagy 4 középiskola	14	Szemináriumban	6	—	—	Átszervezés alatt állanak.
Szászország	Érettségi	19	Pedagógiai intézetek a lipcei egyetemmel és a drezdai technikai főiskolával kapcsolatban	3	—	—	—
Baden	1. Érettségi 2. Első érettségi és egyéves előkészítő-tanfolyam	19	Neveléstudományi tanfolyamok Feiburgban, Karlsruheban és Heidelbergben	2	Igen, legkorábban 2 évi szolgálat után	—	—
Hessen	Érettségi	19	Technikai főiskola Darmstadtban	2 1/2	—	—	—
Thüringia	Érettségi	19	A jenai egyetem mellett pedagógiai intézetben	3	Igen, 1 évi gyakorlati iskolai szolgálat után	—	—

Mecklenburg-Schwerin	Érettségi	19	A rostocki ped. intézet	2	Igen. Legkorábban 2 évi tanítói szolgálat után	—	—
Oldenburg	Érettségi	19	Pedagógiai tanfolyam	2	Igen. 2 évi gyakorlat után	—	—
Braunschweig	Érettségi	19	Technikai főiskolán	3	Még nincs szabályozva	—	—
Hamburg	Érettségi	19	A hamburgi egyetemen	3	Igen. Két év után	—	—
Mecklenburg-Strelitz	Érettségi	19	Mint Mecklenburg-Schwerinben	—	—	—	—
Anhalt	Érettségi	19	Mint Thüringianál	—	—	—	—
Schamburg-Lippe	Érettségi	19	Mint Poroszországban	—	—	—	—
Lübeck Bremen	Nincs saját intézményük		—	—	—	—	—
Norvégia	8 osztályú népiskola	18	Szemináriumban	3	—	8 nyilvános és 5 magán	3 éves előkészítő-tanfolyam. — Érettségivel a szeminárium utolsó évfolyamába lehet jutni.
Olaszország	5 elemi osztály és felvételi után	11	Tanítóképző-intézet	4+3	Legalább kétévi gyakorlat	—	4 alsó és 3 felső évfolyam van, de az igazgatóktól és didaktikai felügyelőkől legalább 2 évi főisk. végzettséget kívánnak.

Az ország neve	A felvételhez szükséges előképzettség	Hány éves korban kezdődik a képzés	Hol történik a kiképzés	Hány évig tart a képzés	A képesítővizsgálat letétele után van-e még egy gyakorlati vizsga a végleges alkalmazhatóság előtt	Vannak-e magán tanítóképzők	Megjegyzés
Románia	4 elemi osztály és felvételi vizsgálat	11	Szemináriumban	7(3+4)	Legalább 3 évi gyakorlat után, de betöltött 24 (nőknél 23) éves kor után véglegesítési vizsga.	71 állami, 5 r. k., 2 ref. magyar, 2 r. k. és 3 ev német	A 101 állami közül 1931. szeptemberben 30 beszüntetést határozták el.
Spanyolország	Népiskola	15	Szemináriumban	4	Legalább kétévi gyakorlat és betöltött 21 év után	—	—
Svájc	8 osztályú népiskola	15	Szemináriumban	4	Kétévi gyakorlat után	—	Zürichben az egyetemen kétféléves tanfolyam is van. Bazel érettségit és ped. vizsgát kíván.
Svédország	8 osztályú népiskola és felvételi	16	Szemináriumban	4	—	16 állami 2 magán	2 évfolyamú előkészítő. Érettségivel a szeminárium legfelső évfolyamába lehet jutni.
Szovjet-országrszág	7 osztályú népiskola	14	Pedagógiai technikumok	4	—	—	Akik valamely ipariskolát végeztek előnyben részesülnek a felvételnél.

A tanítóképzés az 1932/33. évi állami költségvetésben.

A magyar kultúra munkására nem lehet tanulságosabb dolog, mint a kultúrára fordított költségek tanulmányozása, összehasonlítása. Különösen most, mikor a gazdasági helyzet követele kényszerűség mindenütt arra készítette a költségvetés összeállítóit, hogy minden téren a legnagyobb takarékossgot léptessék életbe. A költségvetési javaslat szerint a vallás- és közoktatási tárcánál is nagy redukálás történt. Az 1931/32. évi 125,241.000 pengővel szemben 1932/33-ra 105,204.000 pengő az előirányzott kiadások összege. A különbség 20,037.000 pengő, ami az 1931/32. évi kiadás 16%-a. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium 1932/33. évi részletes költségvetési előirányzatát, az ú. n. *sommá- zatát* az 1931/32. évre megállapított összegekkel és az elért megtakarításokkal együtt közöljük. Megjegyezzük még, hogy a kultusz-tárca költségei a 806 milliót kitevő összes állami kiadásoknak mintegy $\frac{1}{8}$ -adrészét, pontosan 13,05%-át teszik ki.

	1932/33.-ra	1931/32.-re	Megtakarítás
1. Központi igazgatás	2,070.940	2,442.280	371.340
2. Vallási célok támogatása, egyh. javadalmazás	7,381.550	7,648.600	267.050
3. Budapesti Pázmány Péter Egyetem	5,956.690	7,154.910	1,218.220
4. Szegedi Ferenc József Egyetem . .	2,575.150	3,579.000	1,203.870
5. Debreceni Tisza István Egyetem . .	3,168.450	3,678.910	510.460
6. Pécsi Erzsébet Egyetem	2,251.450	2,980.560	749.110
7. Budapesti Közgazd. Egyetem . . .	386.360	502.150	115.790
8. Budapesti József Műegyetem . . .	1,558.180	1,957.300	379.120
9. Tanárképzők	399.820	528.900	129.080
10. Tankerületi Főigazgatóságok . . .	105.450	146.620	41.170
11. Középiskolák és középisk. intern. .	9,429.190	10,788.680	1,359.490
12. Polgári iskolák	5,033.750	6,158.770	1,125.020
13. Felsőkereskedelmi iskolák	556.970	658.240	101.270
14. Szakiskolák és gyógyítva nev. isk.	2,274.650	2,694.360	419.710
15. Bábaképző-intézetek	388.210	514.420	126.210
16. Népkövelési tanfelügyelőségek . .	1,156.020	1,522.990	186.970
17. <i>Elemi iskolai tanító-, tanítónő- és kiseddévónőképző-intézetek</i>	1,610.060	2,016.450	406,390
18. Elemi népiskolák	14,548.150	16,903.700	2,355.550
19. Kiseddévóint. és menedékházak	1,559.750	1,786.300	246.570
20. Nem állami iskolák támogatása . .	34,460.260	41,003.800	6,543.540
21. Országos Magyar Gyűjtemény Egyetem és ennek Tanácsa	1,591.650	1,919.780	328.150
22. Művészeti tanintézetek	853.120	1,058.890	205.770
23. Művészeti célok támogatása . . .	2,721.850	3,330.680	608.830
24. Tudományos és diákjóléti célokra	1,349.480	2,355.500	1,006.020
25. Testnevelés	2,116.910	2,149.210	32.300

Összesen: 105,204.000 125,241.000 20,037.000

Ebből a kimutatásból bennünket a 17. cím alatt feltüntetett elemi iskolai tanító-, tanítónő- és kiseddévónőképző-intézetek érdekelnék főként. Itt a megtakarítás 406,390 pengő, ez az előző évi kiadás 20,15%-a, ami jóval több mint az átlagos 16%.

Az állami tanítóképzés céljaira fordított összeg a múlt évben

a kultusz-tárca költségvetésének 1·61%-át, az idén 1·55%-át teszi ki. A csökkenés tehát így tekintve is 0·08%-os.

A tanító-, tanítónő- és kisdedovónőképző-intézetekről szóló fejezet költségvetési ismertetését, az ú. n. *indokolás*-t a költségvetési javaslat alapján részletesen közöljük.

Az *állami* tanító-, tanítónő- és kisdedovónőképző-intézetek száma 14. Ebből tanítóképző-intézet 8, tanítónőképző-intézet 4, óvónőképző-intézet 2.

Tanítóképző-intézet a következő városokban van: Baja, Budapest, Csurgó, Jászberény, Kiskunfélegyháza, Kőszeg, Nyíregyháza, Pápa.

Tanítónőképző-intézet van: Budapest 2, Cinkota és Győr 1-1.

Óvónőképző-intézet van: Budapest, Hódmezővásárhely.

Tanári létszám. Főigazgató: 1, az V. fizetési osztályban. Igazgató: 3 az V. fizetési osztályban, 9 a VI. fizetési osztályban, 2 a VII. fizetési osztályban. Rendes tanár: 142.² Testnevelési tanár: 1. Helyettes tanár: 6. Óradíjas helyettes tanár: 16. Gyakorlóiskolai tanító: 30. Óradíjas gyakorlóiskolai tanító: 2. Mintaóvónő: 3. Nevelő: 3. Ideiglenes nevelő: 3. Altiszt: 35.

Tanulók létszáma 1951/52. iskolai év elején. Tanítóképző-intézetekben 1336, tanítónőképző-intézetekben 1079, óvónőképző-intézetekben 202. Összesen 2617.

A tanító-, tanítónő- és óvónőképzés részletes költségvetése.

Kiadás:

1. rovat. Személyi járandóságok.

1951/52. évre megállapított összeg 1,206.150 P.

1952/53. évre előirányzott összeg 980.060 P.

Csökkenés 226.090 P. (18·74%)

A csökkenés az általános illetményleszállítás folytán és azért állott elő, mert a sárospataki állami tanítóképző-intézet 1 igazgatója, 2 tanára és 2 gyak. isk. tanítója a tiszáninneri ref. egyháznak adatott át, továbbá 1 altiszt (gazdasszonyi állás) más tételre (Erzsébet-Nőiskola) került.

Az állami tanítóképző-intézeti tanárok és nevelők közül más szolgálati ágnál működik 8, és pedig a központban 1,¹ polgári iskoláknál 5, a Népies Irodalmi Társaságnál 1. a budapesti tud. egyetem földrajzi intézeténél 1. 16 helyettes óraadó tanár és 2 óradíjas gyakorló-iskolai tanító is e rovatból kapja fizetését. Alkalmazásuk azért szükséges, hogy az ötévfolyamúvá vált tanító- és tanítónőképző-intézetek tanítási órái akadálytalanul elláthatók legyenek. Ugyancsak innen kapja illetményét 3 ideiglenes nevelő, akikre azért van szükség, mert az internátussal ellátott intézetek részére — felügyelői teendőik ellátására — nem áll elegendő számú helyettes tanári állás rendelkezésre. Ezt a rovatot terhelik továbbá az intézeti orvosok tiszteletdíjai, végül a cselédbérek.

A hódmezővásárhelyi állami óvónőképző-intézet működése

¹ A főigazgatóságon kívül, ahol négyen működnek. — ² Jelenleg VI.-ban 28, VII.-ben 57, VIII.-ban 38, IX.-ben 19, összesen 142.

— tekintettel az óvónőkben mutatkozó feleslegre — az 1931/32. iskolai év végétől szünetelni fog.

2. rovat. *Dologi kiadások.*

1931/32. évre megállapított összeg	712.300 P
1932/33. évre előirányzott összeg	624.000 P.

Csökkenés 88.300 P. (12.4%)

A csökkenést az intézeti javadalmak leszállítása és a hódmezővásárhelyi állami óvónőképző-intézet szüneteltetése idézi elő.

A cinkotai állami tanítónőképző-intézet fűtési berendezése teljesen hasznavehetetlenné válván, ennek megújításáról kellett gondoskodni oly módon, hogy az új berendezés a fűtőanyagban való lehető legnagyobb takarékoságot tegye lehetővé. E munkának költségei részletekben kerülnek kifizetésre, évenként ezen 2. rovat terhére.

3. rovat. *Kiküldetési és átköltözködési költségek.*

1931/32. évre megállapított összeg	8000 P.
1932/33. évre előirányzott összeg	6000 P.

Csökkenés 2000 P.

Ez a csökkentés a kiküldetések korlátozása útján biztosított.

4. rovat. *Rendkívüli kiadások (beruházások).*

Nincs felvéve semmi.

Bevétel:

Rendes bevételek

1931/32. évre megállapított összeg	422.000 P.
1932/33. évre előirányzott összeg	404.800 P.

Csökkenés 17.200 P.

A csökkenést a hódmezővásárhelyi állami óvónőképző-intézet tervbevett szüneteltetése idézi elő.

A nem állami tanító-, tanítónő- és óvónőképző-intézetek támogatásáról a 20. cím 1. rovatának 6. alrovata szól.

Rendes kiadások:

1. rovat. *Hozzájárulások az illetményekhez.*

6. alrovat. A tanító-, tanítónő- és óvónőképző-intézetek tanerőinek fizetéskiegészítő államsegélye.

1931/32. évre megállapított összeg	592.110 P.
1932/33. évre előirányzott összeg	412.246 P.

Csökkenés 179.864 P.

Ez a csökkenés az általános illetményleszállítás, valamint a fizetéskiegészítő államsegélyeknek 1932. július hó 1-jétől 75%-ról 60%-ra (szerzetestanároknál 50%-ról 40%-ra) való leszállítása következtében áll elő.

Fizetéskiegészítő államsegélyben részesülő tanító-, tanítónő- és óvónőképző-intézetek: Budapest, IV. ker. róm. kath. (Angol

kisasszonyok) tanítónőképző-intézet, Budapest IX. ker. róm. kath. (Ranolder-int.) tanítónőképző, Debreceni róm. kath. tanítónőképző, Debreceni ref. tanítónőképző, Egri róm. kath. tanítóképző, Egri róm. kath. tanítónőképző, Esztergomi róm. kath. tanítóképző, Esztergomi róm. kath. tanítónőképző, Győri róm. kath. tanítóképző, Kalocsai róm. kath. tanítóképző, Kalocsai róm. kath. tanítónőképző, Kecskeméti ref. tanítónőképző, Kiskunfélegyházai róm. kath. tanítónőképző, Kisvárdai róm. kath. tanítónőképző, Kőszegi róm. kath. tanítónőképző, Miskolci ág. ev. tanítóképző, Nagykőrösi ref. tanítóképző, Pápai ref. tanítóképző, Pápai róm. kath. tanítónőképző, Pécsi róm. kath. tanítónőképző, Pécsi róm. kath. tanítóképző, Sárospataki ref. tanítóképző, Soproni róm. kath. (Orsolyák) tanítónőképző, Soproni róm. kath. (Meváltó) tanítónőképző, Soproni róm. kath. (Meváltó) óvónőképző, Soproni ág. h. ev. tanítóképző, Szarvasi ág. h. ev. tanítónőképző, Szegedi róm. kath. tanítóképző, Szegedi róm. kath. tanítónőképző, Veszprémi róm. kath. tanítónőképző-intézet.

A Magyar Katolikus Tanulmányi Alapból fenntartott tanítóképző-intézeteknél a tanszemélyzet létszáma 25. A többi tanítóképzőknél a világi tanárok száma 124, a szerzetes tanároké 81.

Az 1850. évi szeptember hó 4-én kelt legfelsőbb elhatározás alapján keletkezett Országos Izraelita Iskola Alapból a 2. cím alatt 33·000 P van felvéve a budapesti izr. országos tanítóképző részére.

Könnyen megállapíthatjuk ezek alapján, hogy az állami tanítóképző-intézetek egy növendékének tanítása az állam számára mennyibe kerül. A kiadás és a bevétel különbsége

Kiadás	1,610.060 P.
Bevétel	404.800 P.

1,205.260 P.

Ezt elosztva a tanulók létszámával 2617-tel, egy tanulóra esik 460·50 P.

Az összes tanító-, tanítónő- és óvónőképzőkre felvett állami kiadásokat az összes növendékek számához, 10.000-hez viszonyítva, egy növendékre átlagban 165 P esik.

Természetesen, a költségvetés adatai még igen sok másirányú összehasonlításra nyújtanak módot.

Kiss József.

Tanítóképzési ügyek az Országos Közoktatási Tanácsban.

1. Az O. K. T. állandó bizottságának egyik ülésén tárgyalás alá került *Lux Gyula* és *Éber Rezső* tanároknak a németnyelvi és a mennyiségtani dolgozatok számának csökkentésére vonatkozó javaslata is, a kir. főigazgatóság pártoló véleményével együtt. *Párvy Endre* előadótanácsos összefoglaló véleménye alapján a Tanács megvitatta a javaslatokat s mivel megállapítást nyert,

hogy sem szeptemberben, sem júniusban dolgozatokat íratni nem lehet, a Tanács nemcsak a németnyelvi és mennyiségtani dolgozatok számát kívánja csökkenteni, hanem a magyar nyelvi dolgozatokét is. E szerint magyarból és mennyiségtanból az I.—IV. osztályban évi 7, az V.-ban pedig évi 6 dolgozat lenne; a németnyelvi dolgozatokra vonatkozólag pedig *Lux Gyula* tanárt újabb javaslat készítésével bízta meg. A magyarnyelvi dolgozatoknál csökkentendőnek vélelmezi a Tanács az I.—II. osztályban az úgynevezett 25—30 perces fogalmazványokat is, oly módon, hogy ezek havonta csak egyszer lennének írandók, azonban rendes dolgozatszerűen javítandók.

2. Tárgyalta az O. K. Tanács a *Közgazdaságtan* óraszámának a tanító- és tanítónőképző-intézetek V. osztályában heti 1 órától heti 2 órára való felemelésének javaslatát is. Egyesületünk választmánya is foglalkozott már e kérdéssel 1931. évi március 14-iki ülésen. Az O. K. T. kívánatosnak tartja a közgazdaságtan intenzívebb tanítását és a tanítására a Tanterv által előírt heti 1 órának heti 2 órára való felemelését, úgy azonban, hogy ez által a heti 30 óraszám ne emeltessék fel. E szerint az óratöbbletet az V. osztály valamely tárgyának óraszámából kell elvenni. Hogy ez melyik tárgyból történjék, arra nézve végleges megállapodás még nem történt.

3. Tárgyalás alá került *Luttor Ignác* áll. reálgimnáziumi tanár javaslata is az írástanítás megreformálásáról. A Tanács teljes egészében magáévá tette a kiküldött albizottság e tárgyban tartott üléseinek jelentését, melyet egyesületünk elnöke, *Párvy Endre* előadótanácsos terjesztett elő. A *reform-írás* az eddiginél könnyebben megtanítható egyszerű, díszítetlen, a latin betűkkel szoros formai rokonságot tartó írásmód meghonosítására törekszik. A főváros kísérletképen már a jelen tanévben bevezette az új írásmódot a Pedagógiai Szeminárium egyik I. osztályába, a jövő tanévben pedig már 10—15 iskolában szándékozik az új írásmód tanításának eredményességét kipróbálni. A Tanács külön kurzusokon óhajtja a tanítósgot az új írásmóddal megismertetni, ezenkívül az új írásrendszerről Tájékoztatót kíván részükre kiadni. A Tanács óhajtandónak tartja, hogy az új írásmód megismerésére a tanítóképző-intézetekben is alkalom adassék.

EGYESÜLETI ÉLET.

Közyűlésünk, mint lapunk első lapján olvasható, május 11-én, szerdán d. e. ½ 10 órakor lesz, Budapesten az I. ker. áll. tanítóképző-intézetben.

Választmányi ülésünk jegyzőkönyve.

Jegyzőkönyv, felvétel a tanítóképző-Intézeti Tanárok Országos Egyesülete választmányának 1932. április hó 18-án, Budapesten a VII. ker. áll. tanítónőképző-intézetben megtartott választmányi üléséről.

Párvy Endre elnöklete alatt jelen voltak: *Tabódy Ida*, *Pócza József*,

Várady József, Schön István, W. dr. Lajos Mária, dr. Szemere Samu, Váczy Ferenc (Nagykőrös), Jaloveczky Péter, Roda Mária, Éber Rezső, Barabás Tibor, Répay Dániel, özv. dr. Gerencsér Istvánné, Kiss József, dr. Frank Antal és Mihalik József.

1. Elnök szeretettel üdvözli a megjelenteket s megállapítja a határozatképességet. Bejelenti, hogy *Sebestyén* Erzsébet, *Szontagh* Kató és dr. *Prohászka* Ferenc kimentették magokat. Jelzi, hogy a választmányi ülések határozatképességének biztosítására okvetlen szükség lesz a választmány oly átalakítására, amely a vidéki tagoktól nem kíván anyagi áldozatot. Külön üdvözli *Váczy* Ferenc igazgatót, aki költséget nem kímélve feljött a mai ülésre.

2. Elnök jelentést tesz a következőkről.

a) A Magyar Gyermektanulmányi Társaság kebelében alakult „*Nagy László Emlékbizottság*” felkérésére bekapcsolódtunk a bizottságba, ahol egyesületünket az elnök és *Kiss* József képviseli.

b) 1952. január 12-én a tagdíjjaikat késedelmesen fizető tagokhoz felszólítást intéztünk, mely kedvező eredménnyel járt.

c) *Balázs* Béla kir. főigazgatót kinevezése alkalmával egyesületünk tisztelettel üdvözölte. A megleghangú választ főtítkár felolvassa s azt a választmány jóleső érzéssel veszi tudomásul.

d) A tanítóképző-intézeti tanárképzés ügyében felvilágosítást és tájékoztatást kérő levelet intéztünk dr. *Huszti* Károly egy. tanár, az Apponyi Kollégium miniszteri biztosához, kinek választát elnök felolvassa és örömmel konstatálja, hogy a levél szövege szerint egyesületünket a reform kérdésének tárgyalásába feltétlenül be fogják vonni. *Frank* Antal dr. szerint a kezdeményezés és a javaslat megtételénél az elsőbbség bennünket illet. Lehetetlennek tartja, hogy a tanítóképző-intézeti tanárság ne folyék be különösebben a tanárjelöltek gyakorlati kiképzésébe és ne ő legyen hivatott őket a tanítóképzői légkörrel megismertetni. Javaslataira a választmány kimondja, hogy a tanárképzés ügyét ismét előveszi és álláspontunk kidolgozására az egyik taggyűlésre *Mesterházy* Jenőt kéri fel.

e) A Magyar Szülők Szövetségének levelét, melyben a szövetség a tanári szolgálati időnek 35 évről 40 évre való emelését helyteleníti és készségeit fejezi ki, hogy mindent el fog követni, hogy annak létrejöttét megakadályozza, a választmány örömmel veszi tudomásul és a megértésért köszönetét fejezi ki.

f) A rajztanítás tantervi anyagának a tanítóképzés céljainak megfelelőbb elrendezése tárgyában, a november 2-i taggyűlés megállapításainak alapján elkészített memorandumot a vallás- és közoktatásügyi minisztériumba felterjesztettük.

g) *Frank* Antal dr. igazgató 69.22 P-t utalt át egyesületünk pénztárába, mint az I. kerületi tanítóképző-intézet március 15-i ünnepélye alkalmával összegyűlt önkéntes adományt. Elnök indítványára a választmány köszönetet mond úgy az igazgatónak, mint az ünnepély rendezésében tevékeny részt vett *Németh* Sándor és *Kishonti* Barna tagtársaknak.

h) Az 1952. május 5—12. tartandó Nemzeti Gyermekehét előkészítő bizottságába elnök *Mihalik* Józsefet delegálta, aki egy ülésen már jelen is volt és beszámolván ottani tapasztalatairól, kéri az egyes tanítóképzőket, hogy különösen a gyakorlóiskolai tanulók szülői között propagálják a tartandó előadásokon való részvételt.

i) Elnök felolvassa a *III. Egyetemes Tanügyi Kongresszus* végrehajtó bizottságának levelét, melyben egyesületünk által a kongresszus nyomdaköltségeinek fedezésére ajándékozott 100 P-t megköszöni. Egy-

uttal jelenti, hogy a főtítkár az ellenértékül felajánlott 20 kongresszusi napló átvétele ügyében a megfelelő lépéseket megtette.

j) Örömmel jelenti, hogy *Tabódy* Ida igazgatót a Magyar Paedagogiai Társaság tagjai közzé választotta. Megvilágítva *Tabódy* Ida érdemeit a pozsonyi tanítónőképző átmentése, a cinkotai tanítónőképző felvirágoztatása, kiváló nevelői rendszer kialakítása stb. körül, őt az egyesület nevében ez alkalommal melegen üdvözli. Hasonlóan örömmel üdvözli dr. *Frank* Antalt, aki a Paed. Társaság pénztárosa és *Kiss* Józsefet, aki a Montessori-bizottság főtítkára lett.

k) Örömmel jelenti, hogy *Farkas* Mária, *Földes* Ernő és G. *Oroszlányi* Erzsébet óraadó tanárok helyettes tanári megbízatást kaptak.

2. A jelentések tudomásulvétele után a választmány a következőket tárgyalja.

a) Elnök bejelentésére sajnálattal veszi tudomásul *Molnár* Oszkár igazgatónak hivatali elfoglaltsága miatt a Magyar Tanítóképző szerkesztői tisztségéről való lemondását. Elnök *Molnár* Oszkár kiváló érdemeit, a M. T. szerkesztésében végzett munkáját melegen méltatja.

b) Előterjeszti, hogy az elnökség a szerkesztői tisztségre *Kiss* Józsefet, a főtítkárságra *Mihalik* Józsefet, a titkárságra dr. *Prohászka* Ferencet hozza javaslatba. A választmány a jelölteket egyhangúlag tisztségükbe iktatja. Elnök a megválasztott új tisztviselőket üdvözölte.

c) *Pócza* József pénztáros jelentést tesz az egyesület és a Tanárok Háza-alap vagyoni helyzetéről.

Pénztári készletünk volt 1931. december 4-én 3115.24 P, ma, 1932. április 12-én, zárlatkor pedig 1844.76 P. A látszólagos nagy különbség abból származik, hogy az azóta megjelent 5 folyóiratszám költségeire kerekszámban 1800 P-t, az év végén esedékes írói díjakra 400 P-t fizettünk ki. Csak e két nagyobb összeget említi fel, az apróbb kiadások mellett, mert a decemberi választmányi ülés óta felmerült összes kiadások a 2 ezer pengőt meghaladják. Hogy a mai napon mégis 1844 P a készpénzkészlet, azt a hátralék-kimutatásokkal kapcsolatos felhívás nyomán január óta befolyt tag- és előfizetési díjaknak köszönhetjük, amelynek végösszege a múlt év ugyanezen szakában befolyt díjakat majdnem 300 P-vel meghaladja. Az a tény, hogy a tagdíjak fizetésére való késztség a múlt évivel szemben nem csökkent, de emelkedő tendenciát mutat, megnyugvással vehető tudomásul.

A Tanárok Háza alapján decemberi választmányi ülés óta lényegesebb többlet nem mutatható ki. Akkor 46.053.61 P volt az alap állománya, ma 47.355.65 P. Az intézetek ugyanis az iskolai év első hónapjaiban szokták beküldeni a díjakat, az iskolai év további folyamán csak kamat hozzácsatolásokkal növekedik az alap. Pénztáros az intézetektől befolyt összegekről részletes kimutatást terjeszt be. Rámutat a választmány előtt még arra, hogy a múlt közgyűlés elé terjesztett és ott jóváhagyott költségelőirányzatunk reálisnak bizonyult. Az idevonatkozó számadatok a következők:

Bevétel:	Előirányzat:	Tényleg befolyt:
Tagdíjakból, előfizetésekből	1.800 P	1.980 P
Államsegélyből	2.000 „	1.800 „
Adományokból	1.000 „	1.069 „
Kiadás:	Előirányzat:	Tényleg kiadva:
A folyóirat kiadására	3.000 P	3.225 P
Írói díjakra	600 „	596 „
Tiszteletdíj	720 „	720 „
Vegyes kiadások	744 „	500 „
Várható pénztármaradvány	1.500 „	1.844 „

A következő egyesületi év előirányzatánál az elmúlt év tapasztalatai mellett valószínűnek kell tartani, hogy mind az államsegély mértékében, mind pedig a tagdíjfizetési készségében kifejezésre fog jutni a gazdasági leromlottság. Ennek a körülménynek szem előtt tartásával a következő előirányzatot terjeszti be:

Bevétel:		Kiadás:	
Tagdíjak és előfizetésekből	1.800 P	Folyóíratra . . .	2.600 P
Allamsegély	1.500 „	Írói díj	400 „
Adományokból	100 „	Tiszteletdíj	720 „
Multévi pénzmaradvány . . .	1.844 „	Vegyeesekre	300 „
		Pénzmaradvány	1.224 „
	Összesen: 5.244 P		Összesen: 5.244 P

A folyóíratnak a költségelőirányzatban szereplő kiadásaiával kapcsolatban pénztáros indítványozza, hogy a folyóíratot előállító nyomdával kezdjen az egyesület elnöksége új tárgyalást, a költségek leszállítására. Számítása szerint ívenként 130 P bruttó-árért kiállíthatja a nyomda a folyóíratot.

A választmány tudomásul veszi a jelentést és elnök javaslatára úgy a pénztárosnak, mint Éber Rezső ellenőrnek, aki a pénzkezelést kifogásalannak és az okmányokkal teljesen megegyezőnek találta, fáradságos munkájukért köszönetet mond.

d) Jaloveczky Péter házalapvezető szól a tanárok házáról és hosszas tárgyalás után elnök javaslatára kimondatott, hogy a mai bizonytalan és egyáltalán nem kecsesítő pénzügyi helyzetben helyesnek vélné, ha a Tanárok-Háza-alapját egyesületünk ingatlanba fektetné. A kérdés végleges eldöntését a közgyűlésre bízta. Ezzel kapcsolatban Váczy Ferenc igazgatónak, aki a nagykőrösi ref. tanítóképző részéről a házalaphoz követésreméltó módon hozzájárult, a szép támogatásért a választmány köszönetet mond.

e) Elnök javaslatára a választmány megszavazza a tisztviselői tiszteletdíjakát, eszerint: a szerkesztő 240 P, a főtitkár-titkár és pénztáros 160 P évi tiszteletdíjban fognak részesülni.

f) Kiss József szerkesztő jelenti, hogy a Magyar Tanítóképző szerkesztését február hó 1-én vette át. Azóta két szám jelent meg. Igyekezni fog az eddigi nivót megtartani. Hogy a M. T. tényleg összekötő szerve legyen a tanítóképző-tanárságnak, kéri az egyes képzők igazgatóit, hogy minden közérdekű eseményről szíveskedjenek őt értesíteni. A választmány örömmel veszi tudomásul a szerkesztő jelentését. Ezzel kapcsolatban elnök jelenti, hogy ígéretet kapott arra, hogy az Országos Közoktatási Tanács minden oly témájáról, mely a képzői tanárságot érdeklí, megemlékezhetünk egyesületünk folyóiratában.

g) Főtitkár jelenti, hogy az egyesületbe beléptek: *Karácsonyi* Jenő tanár (Esztergom), *Nika* Béla tanár (Kiskunfélegyháza), *Szenteih* Dezső gazd. szakiskolai igazgató (Kiskunfélegyháza) és *Nikelszky* Zoltán igazgató (Budapest), akiket a választmány örömmel iktat a tagok sorába, viszont sajnálattal veszi tudomásul, hogy kilépéseket bejelentették: *Kalabay* Lászlóné, dr. *Richtmann* Mózes, *Szendrey* Imre, *Gegus* Ida és *Breznay* Imre.

h) Elnök jelentést tesz az esedékes közgyűlés előmunkálatairól és előterjeszti a sárospataki ref. tanítóképző testületének indítványát, melyben a közgyűlés napját hétköznapra kívánják kitűzteni. A közgyűlések vasárnapra vagy más ünnepre való helyezése ugyanis az általános munkaszünet, a vasárnapi istentisztelet miatt nem kívánatos. A választ-

mány a közgyűlés idejéül lehetőleg május 13-át mondja ki,¹ helyéül, dr. Frank Antal szíves hozzájárulásával, az I. ker. tanítóképző-intézet dísztermét jelöli ki. Kezdetét pedig fél 10 órára tűzi ki. A közgyűlésen dr. Frank Antal: *A tanítóképzés központja: a tanítónövendék* címmel előadást fog tartani. A tárgysorozat többi pontját az alapszabályban előírottak és a tanárok házalapjának ügye képezik.

i) Frank Antal dr. jelentést tesz Barthalus István, a Pedagógium nagynevű zenepedagógusa hamvai áthelyezésével kapcsolatos munkálatakról. Az akció eredménnyel járt és Barthalus István hamvai ma a farkasréti temetőben díszsírhelyben pihennek. Adakozás útján összesen 305 P gyűlt össze, melyből 115-50 P megmaradt. A választmány köszönetet mondva dr. Frank Antalnak fáradozásáért, a megmaradt összeget a dr. Gerencsér István emlékmű-alaphoz csatolni határozza.

4. Az indítványok során a választmány az alábbiakat tárgyalta.

a) Jaloneczky Péterné és Éber Rezső írásban beadott indítványát tárgyalva, kimondja, hogy célszerűségi szempontból helyesnek tartja a tanítóképzőbe a leckeönyv bevezetését, mivel abból a növendék ötévi tanulmányi eredménye bármikor áttekinthető és az oklevélbe átvezetendő osztályzatok átvételét is megkönnyíti.

b) Mihalik József javaslatára az alapszabályok szükségessé vált módosításának előkészítésére Kiss József, Mihalik József, Váradi József és Éber Rezső tagokból Frank Antal dr. elnöklete alatt bizottságot küld ki, amely az 1935-i közgyűlésen a módosításokat előterjeszti.

c) Mihalik József röviden összefoglalva ismerteti az 1932/3000. M. E. sz. illetménycsökkentő rendeletet és részletes tárgyalás után a választmány a következő határozatot mondja ki, melyet memorandum alakjában a kultuszminiszter úr tudomására hoz.

— A Tanítóképző Intézeti Tanárok Egyesülete szomorúan vette tudomásul az 1932/3000. M. E. számú rendelettel életbeléptetett illetménycsökkentést, mely immár rövid idő alatt harmadszor von el a tanárság szűkreszabott létminimumából, a ferasztó és becsületes munkával nemcsak megérdemelt, de a mindennapi életben feltétlenül szükséges, éppen ezért jelentékeny összegeket. Megállapítja, hogy a feleség és gyermekek után járó családi pótlékok, a közlekedési segély, a lakbér és a tisztviselői állást betöltő feleségek lakbérének 50%-os csökkentése a családokat a legsúlyosabb megpróbáltatások elé állítja. Mindezen felül különösen sérelmesnek tartja az országos egyesület az előléptetéseknek egy esztendőre való megállítást és ezen évnek a várakozási évekből törtéendő teljes törlését, mert ez az elbánás a tanárságnak a széniumos rendszer szerint járó javadalmazásának szellemével teljes mértékben ellenkezik. Amíg ugyanis a rangsorban levő tisztviselőknél idővel a mostani szüneteltetés, egy előttük törtéendő üresedés betöltése alkalmával, teljesen reparálható, úgy, hogy az illető végeredményben semmi időt nem veszít, addig a tanárság az elveszített esztendőért már kárpótlásra sohasem számíthat.

Országos egyesületünk kéri a közoktatásügyi Miniszter Urat, vívja ki, hogy az előléptetések szüneteltetését a tanársággal szemben ne alkalmazzák. És ha ez mégis elkerülhetetlen lenne, hasson oda, hogy az előléptetések újból való megindulásánál ez az esztendő pótlólag beszámíttassék.

Több tárgy nem lévén, elnök, megköszönve a megjelenteknek megjelenésüket és az egyesület ügyei iránt tanúsított meleg érdeklődésüket, az ülést berekesztette. K. m. f. Párvy Endre elnök. Mihalik József főtitkár.

¹ Mint a közgyűlési meghívóból látható, a közgyűlés napja május 11-ére tétetett.

IRODALOM.

Fodor—Orbán: *A szülőföldismereti anyag gyűjtőfüzete.* Tanító- és tanítóképző intézetek IV. osztálya számára. Nyomtatott Jóna Elek könyvnyomdájában Nyíregyházán, 1951. 96 lap. Ára 2-50 P.

A modern földrajztanításban igen jelentős szerepet tölt be a szülőföldismertetés. Ennek oka részben az, hogy a földrajztanítás egyik legfontosabb céljának, a hazai föld tökéletes megismerésének és megszeretésének legelengedhetetlenebb alapfeltétele elsősorban is a szülőföld alapos ismerete, de oka másrésztől az is, hogy a tanulók öntevékenységre alapozott tanítást sürgető újabb irányzat a földrajznak éppen ebben az ágában valósítható meg legtökéletesebben.

A földrajztanítás legmodernebb alapelveire épített új tanítóképző-intézeti és népiskolai tantervek célkitűzésükben talán a többi iskoláknál is nagyobb mértékben juttatják kifejezésre a szülőföldismertetés nagy jelentőségét. A tanítóképző-intézet a IV. osztályban egy egész évet szentel a szülőföldismertetés és a földrajztanítás módszerének elsajátítására s az új népiskolai tanterv is a beszéd- és értelemgyakorlatok keretében az eddiginél több időt és módot ad a lakóhely minél behatóbb megismerésére.

A szülőföldismereti anyag természetesen nem foglalható össze egy-egy tankönyvbe már az anyag rendkívüli terjedelme miatt sem. A tanítóképzők földrajztanáraitól hárul tehát a feladat, hogy a tantervi célt megvalósítandó, növendékeiknek — lehetőleg gyakorlati módon — a szülőföldismertetés mintáját adják, hogy majd, mint leendő tanítók, annak idején, tanítványaik bevonásával, ők is meg tudják valósítani a szülőföldismereti anyag összehordásának problémáját.

Ezt a ma még igen nehéz gyűjtő munkát igyekezett megkönnyíteni Orbán András, amikor dr. Fodor Ferenc közreműködésével összeállította és kiadta „A szülőföldismereti anyag gyűjtőfüzet”-ét.

A 51 × 23 cm méretű füzet 96 lapján osztották szét a szerzők azokat a község szülőföldismereti anyagára vonatkozó kérdéseket, amelyeket a gyűjtőnek lehetőleg saját megfigyelése, tapasztalata és kutatása alapján kell megoldania. A feleletek beírására, térképek, grafikonok berajzolására és az esetleges saját felvételű fényképek beragasztására valamennyi kérdés után kisebb-nagyobb üres hely áll a füzetben a gyűjtő rendelkezésére.

A tárgy valamennyi részletére kiterjedő kérdések, a logikus földrajzi sorrendnek megfelelően, a következő fejezetekbe vannak csoportosítva. I. Fekvés, határ, nagyság. II. Függőleges tagoltság. III. Vízrajz. IV. Talaj. V. Éghajlat, égboltozat. VI. Növényzet. VII. Állatvilág. VIII. Lakosság. a) Történeti mult. b) Népeség, társadalom. c) A lakosság házkörnyéke. d) Néprajz, népművészet. e) Népműveltség. IX. Foglalkozás. a) A földművelés. b) Állattenyésztés. c) Bányászat. d) Ipar. e) Közlekedés, forgalom. f) Kereskedelem. X. Települési formák. XI. Közigazgatás. XII. A község bekapcsolódása az ország közelebbi és távolabbi részeibe.

Kétségtelen, hogy a Fodor—Orbán-féle gyűjtőfüzet, nagy gondnal és körültekintéssel összeállított kérdéseivel, igen nagy segítségére van különösen a kezdő, vagy nem szigorúan szakképzett tanároknak és nagyban elősegíti azt az ideális törekvést is, hogy a tanulók lehetőleg teljesen egyéni munkájukkal gyűjtsék össze a lakóhelyismereti anyagot, de egy-két s a második kiadásnál könnyen megvalósítható módosítással a cél elérésére talán még tökéletesebbé volna tehető.

Először is a mostani alak helyett célszerűbb lenne a kisebb, zsebben is hordozható forma. Az ilyen nagy méretű füzetnek a kezelése a kirándulásokon nehézkes s ennél fogva ez inkább csak az összegyűjtött anyag

betisztázására és a fényképek beragasztására való, amely mellett a tanulóknak a helyszínén történő feljegyzésekre külön jegyzet-könyvecskét is be kell szerezniök.

De nehézséget okozhat az adatgyűjtésnél az a körülmény is, hogy a füzetben az egyes kérdések után a gyűjtők által adandó feleletekre szánt üres helyek korlátolt terjedelműek. A feladatok megoldásának terjedelmében ugyanis lényeges különbségek mutatkozhatnak nemcsak az egymástól elütő földrajzi felépülésű területeken lévő tanítóképzők, de egyazon intézet tanulói között is. Így könnyen megtörténhetik, hogy egy-egy fényképezőgéppel rendelkező tanuló kénytelen lesz különben értékes felvételeinek egy részét kihagyni a füzetéből, csak azért, mert a fényképek a szóban forgó feladat megoldási helyén már nem férnek el.

Ezen a nehézségen esetleg úgy lehetne segíteni, hogy az egy-egy fejezet körébe tartozó kérdések az illető fejezet első lapján soroltatnának fel s a kérdéseket tartalmazó lap után megfelelő számú teljesen üres lap következne a fejezetbe vágó kérdések megoldására. Igen célszerű lenne a könyv lapjainak olyan módon való összefűzése, hogy a gyűjtők szükség esetén pótlapokat is be tudjanak abba iktatni.

A lakóhelyismereti anyaggyűjtés tökéletes megoldásának azonban legnagyobb akadálya az anyag rendkívüli terjedelme. A gyűjtőfüzetben összeállított több mint 300 feladatot a IV. osztályban rendelkezésre álló 20—22 óra alatt lehetetlen elvégezni. Éppen ezért ez a gyűjtőmunka csak akkor járhat megfelelő eredménnyel, ha a tanulók már bizonyos felkészültséggel lépnek a IV. osztályba, vagyis ha a szaktanár már az I. osztályban megkezdeti velük az anyaggyűjtést és három éven keresztül minden kedvező alkalmat (kirándulások, vakáció, stb.) felhasznál arra, hogy a növendékek az anyaggyűjtés módját IV. éves korukig minél tökéletesebben elsajátítsák és minél több feldolgozásra alkalmas anyagot hozzanak magukkal.

Ennek a tanítóképző-intézeti földrajztanításban igen nagy jelentőségű gyakorlati eljárásnak a megvalósítását kívánta a kultuszminiszter úr öccellenciája is elősegíteni, amikor a gyűjtőfüzetnek segédeszközüül való használatát nemcsak a tanítóképzők IV., hanem a három alsó osztálya számára is engedélyezte.

Igen helyesen tennék tehát a szerzők, ha a füzet legközelebbi kiadásánál a kérdéseket osztályok szerint is csoportosítanák. Az egyes osztályokba természetesen a szülőföldismereti anyagnak azok a részei lennének beillesztendők, amelyek az illető osztály földrajzanyagához természetesen kapcsolódnak. Így az I. évesek a csillagászati és fizikai földrajz, a II. évesek a gazdasági és emberföldrajz, a III. évesek pedig a hazai földrajz tanulásával kapcsolatban végeznének a szülőföldre vonatkozó anyaggyűjtéseket.

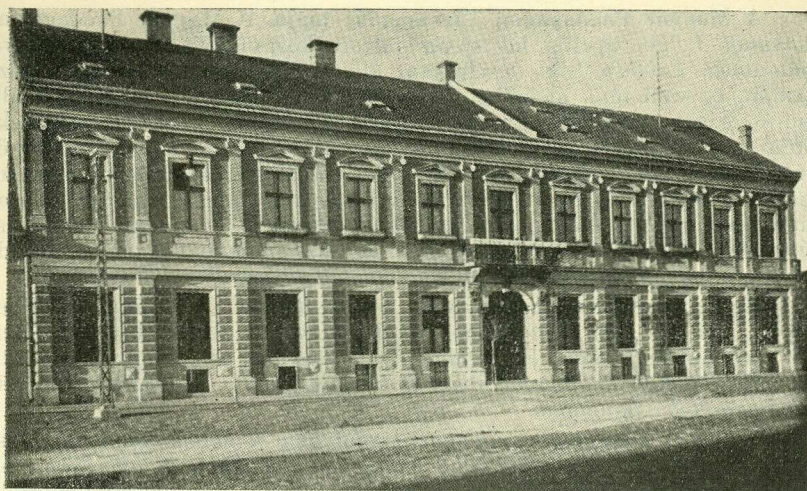
Orbán András a gyűjtőfüzet kiadásával kapcsolatban pályázatot is hirdetett a szülőföld (község) földrajzi anyagának összegyűjtésére. A pályázati feltételek szerint összegyűjtendő azon község szülőföldismereti anyaga, amelyben a pályázó tanítónövendék, tanárjelölt, tanító, lelkész, jegyző hivatalt tölt be, vagy tanulmányait folytatja. Pályadíjak a legjobb gyűjtemények számára: I. díj 200 P, II. díj 100 P, III. díj 50 P. A jelisével ellátott pályázat, amely csak „A szülőföldismereti anyag gyűjtőfüzeté”-ben nyújtható be, az 1952. évi november hó 1-ig küldendő el Orbán András állami tanítóképző-intézeti tanár címére (Nyiregyháza, Ószőlő-u. 56.). Ugyancsak nála rendelhető meg a nyiregyházi Jóbanymoda által igen csinosan kiállított gyűjtőfüzet is, amelyet melegen ajánlok a kartársak szives figyelmébe.

Barabás Tibor.

H I R E K.

A tanító-, tanítónő- és óvónőképző-intézeti képesítő-vizsgálati elnökök, illetőleg miniszteri biztosok. I. *Állami tanítóképző-intézetek.* 1. Baja, *Amler* Antal, 2. Budapest I. ker. dr. *Horn* József, 3. Csurgó, *Szombatfalvi* György dr., 4. Kiskunfélegyháza, *Huszka* János dr., 5. Jászberény, *Barabás* Tibor, 6. Kőszeg, *Kammermayer* Oszkár dr., 7. Nyiregyháza, *Balázs* Béla, 8. Pápa, *Molnár* Oszkár. II. *Állami tanítónőképző-intézetek.* 9. Budapest II. ker., *Madzsar* Imre dr., 10. Budapest VII. ker. a) oszt. *Kemény* Ferenc, b) oszt. *Rázt* Kálmán dr. c) oszt. *Greszler* Jenő, d) munkamesternők, *Balázs* Béla, 11. Cinkota, *Nevelős* Gyula, 12. Győr, *Nagy* Zsigmond dr. III. *Állami óvónőképző-intézetek.* 13. Budapest VII. ker. *Fülei Szánthó* Erdre dr., 14. Hódmezővásárhely, *Gyula* Ágost dr. IV. *Róm. kath. tanítóképző-intézetek.* 15. Eger, *Fodor* Ferenc dr., 16. Esztergom, *Starck* Andor dr., 17. Győr, *Boldis* Dezső dr., 18. Kalocsa, *Fábján* Jenő dr., 19. Pécs, *Olay* Ferenc dr., 20. Szeged, *Wagner* János. V. *Róm. kath. tanítónőképző-intézetek.* 21. Budapest IV. ker., *Eyssen* Tibor dr., 22. Budapest IX. ker. *Takáts* Béla, 23. Debrecen, *Schwartz* Gusztáv, 24. Dombóvár, *Halmos* Andor dr., 25. Eger, *Kósa* Kálmán, 26. Esztergom, *Sághy* Imre, 27. Győr, *Jalovszky* Jenő dr., 28. Kalocsa, *Mosdossy* Imre, 29. Kecskemét, *Závodszy* Levente dr., 30. Kiskunfélegyháza, *Koszó* János dr., 31. Kisvárd, *Fekete* József, 32. Kőszeg, *Lotzka* Alajos dr., 33. Miskolc, *Padányi* Andor, 34. Pápa, *Éber* Rezső, 35. Pécs, *Jansits* Tibor dr., 36. Sopron (Orsolyák), *Huszka* Ernő dr., 37. Sopron (Meváltó), *Horváth* Kálmán dr., 38. Szeged, *Mester* János dr., 39. Veszprém, *Damjanovich* Lajos dr. VI. *Róm. kath. óvónőképző-intézetek.* 40. Kalocsa, *Mosdossy* Imre, 41. Sopron (Meváltó), *Horváth* Kálmán dr., 42. Budapest III. ker., *Sztankó* Béla. VII. *Ref. tanítóképző-intézetek.* 43. Debrecen, *Vasady* Lajos, 44. Nagykőrös, *Papp* Károly, 45. Sárospatak, *Hódossy* Béla. VIII. *Ref. tanítónőképző-intézetek.* 46. Debrecen, a) osztály, *Révész* Imre, b) osztály, *Kiss* József, 47. Kecskemét, *Molnos-Kovács* Béla, 48. Pápa, *Molnár* Oszkár. IX. *Ág. h. ev. tanítóképző-intézetek.* 49. Miskolc, *Szlávik* Mátyás, 50. Sopron, *Sárkány* Alfréd. X. *Ág. h. ev. tanítónőképző-intézetek.* 51. Szarvas, *Sárkány* Lóránd. XI. *Izr. tanítóképző-intézetek.* 52. Budapest, *Zelenka* Frigyes. XIII. *Nyelvmesternői tanfolyam.* 53. Budapest Szent Szív Zárda, *Gyulai* Ágost dr.

Sebestyén Gyuláné Stetina Ilona †. A régi Magyarország nagyszonyainak egyike, *Sebestyén* Gyulának, a magyar tanítóképző-intézetek állami felügyelőjének és lelkes apostolának özvegye, 77 éves korában, április 25-én meghalt. Maga is nagynevű, kiváló munkása volt a magyar kultúrának. Az Erzsébet-Nőiskola tanára volt, majd az állami Nőipariskola igazgatója. 1890-től a Nemzeti Nőnevelés szerkesztője volt és a 25 éves szerkesztői munkája a magyar nőnevelés ügyét igen nagy mértékben vitte előre. Erre az időre esik a tanítónőképző-intézetek számának rohamos emelkedése, a leány-gimnáziumok felállítása, az egyetemek kapuinak a nők előtt való megnyitása. Irodalmi munkássága is jelentős. Gazdaságtana 1888-ban jelent meg. Háztartástan és Neveléstan című könyve 1890-től 15 kiadást ért. A polgári iskolai tanítónőképzésről 1896-ban, a millenium alkalmából, *Kiss* Áron dr.-ral együtt írt könyve ma már történelmi forrásmunka értékével bír. Élete végéig fáradhatatlanul dolgozott. Tagja volt egyesületünknek, a Magyar Paedagogiai Társaságnak, az Országos Közoktatási Tanácsnak, szakfelügyelője a tanítónőképző-intézeti kézimunka-tanításnak, alapítója és ügyvezető-elnöke volt a Mária Dorothea Egyesületnek és a hozzátartozó Magyar Tanító-

A nagykovácsi református tanítóképző-intézet új internátusának utcai homlokzata.

nők otthonának. Temetése április 27-én d. u. 4 órakor volt a Kerepesi-úti temető halottasházából, óriási részvét mellett, a főváros által, érdemeinek elismeréséül, adományozott díszsírhelyre.

Gyertyánffy István emlékezete. Bensőséges, szép ünnepség keretében ünnepelte meg a budapesti I. ker. áll. tanítóképző-intézet nagynevű igazgatójának, a két év előtt, 96 éves korában elhunyt Gyertyánffy Istvánnak emlékét. Április hó 24-én délelőtt 11 órakor tartott emlékülnepen *Frank Antal* dr. igazgató mondott emlékbeszédet, az intézet növendékei pedig Gyertyánffy szerzeményeit, vagy róla szóló költeményeket és dalokat adtak elő. Az ünnepen a minisztérium és egyesületünk is képviseltette magát. Egyesületünket *Párvy* Endre elnök képviselte.

Új tanítónőképző-intézet Budán. A Redemptorissa-szerzetesnők Budán, a Szent Imre herceg-útján most épült modern új intézetükben szeptember hóban megnyitják a tanítónőképző-intézet első osztályát. Az intézet internátussal kapcsolatos. Felvételt nyerhetnek bejáró, félbentlakó és bentlakó növendékek. Jelentkezni lehet naponként 12—1 óra között a rend Nagyboldogasszony-útja 12. szám alatti villájában.

A nagykovácsi református tanítóképző-intézet új internátusa. A nagykovácsi református tanítóképző-intézet, *Váczy* Ferenc igazgató évek óta lankadatlan szívóssággal folytatott propagandája révén, a folyó iskolai évben fejlődésének új fejezetéhez érkezett. Az egyháztanács az ő díztatására a város középpontjában szép épületet vett és abban kellő átalakítással 150 tanuló befogadására alkalmassá tett internátust létesített. A vételár és az átalakítási költségek 160.000 pengőt emésztettek fel. Az új internátus minden szükséges helyiséggel el van látva. Külön érdekessége a 90 tanuló befogadására alkalmas, 9 méter magas, tetőablakkal megvilágított tanuló-szoba és az egyszerre 20 személy befogadására alkalmas beépített fürdőmedence. Az új internátussal az eddig 7 kisebb-nagyobb lakótelepen elhelyezett tanulóifjúság egy középponti épületben nyert elhelyezést. Ezzel az intézet kedvezőbb fejlődési lehetőséget nyert.

A Magyar Paedagogiai Társaság új tagja. A Magyar Paedagogiai Társaság f. évi április hó 16-án tartott közgyűlésén rendes tagjává választotta *Tabódy* Idát, a cinkotai állami tanítónőképző-intézet igazgatóját, egyesületünk alelnökét. A kiváló nevelő, aki úgy a pozsonyi áll. tanítónőképző-intézetnek, mint a pozsonyi Szent Erzsébet gyermekotthonnak megszállt területéről való átmentésével, a pozsonyi tanítónőképző-intézetnek Cinkotán való újjáalkotásával elévülhetetlen érdemeket szerzett, aki mint számos jótékonyági egyesület agilis vezetője áldásos munkálkodást fejt ki, az Országos Közoktatásügyi Tanácsnak is tagja, régebben a magyar nőnevelés-kérdéséről több tanulmányt is írt, fáradhatatlan, buzgó munkásságával méltán megérdemelte e kitüntetését.

Helyettes tanári megbízások. *Gelsy Béláné Oroszlányi* Erzsébet (Bpest, VII. ker. áll. tanítónőképző-intézet), *Farkas Mária* (Bpest, II. ker. áll. tanítónőképző-int.) és *Földes Ernő* (Kőszeg, áll. tanítóképző-int.) óraadó helyettes tanárokat a vall.- és közoktatásügyi miniszter úr helyettes tanárokkul alkalmazta.

Szünidei testnevelési- és sport-tanfolyam. A vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úr engedélyével a Testnevelési Főiskola f. évi június hó 27-től július hó 17-ig bezáróan középfokú iskolai tanárok és tanárnők, valamint elemi iskolai tanítók és tanítónők részére tanfolyamot rendez, amelyen az iskolai testnevelés köréből a modern gimnasztikai módszereket, ritmikus tornát, szabadtéri, atletikai sportokat, a sportszerű és iskolai játékokat, néptáncokat ismertetik. A résztvevők az elméleti előadásokat közösen hallgatják, míg a gyakorlati tanítás nemenként és iskolatípusonként külön csoportban történik. A tanfolyam díja — a tanfolyamon való részvételt igazoló igazolvánnyal együtt — 25.— P, amely a tanfolyam megkezdésekor fizetendő. A résztvevők a tanfolyamon tartama alatt a főiskola internátusában 50.— P, lefizetése ellenében kedvezményes elszállásolást és ellátást (naponta háromszori étkezés) élvezhetnek. A tanfolyamon résztvenni óhajtok legkésőbb f. évi június hó 1-ig írásban jelentkezzenek a Főiskola Igazgatóságánál (Budapest, I. Győri-út 13.) annak feltüntetésével, hogy a lakás és ellátási kedvezményre igényt tartanak-e?

Ugyanezen időben és helyen a Testnevelési Főiskola 18 éven felüli, sport iránt érdeklődő férfiak és nők részére Szünidei Sport-tanfolyamot rendez. A tanfolyam tárgyai: lendületes, mozgásos, továbbá ritmikus gimnasztika, atletika, tenisz, kézilabda, hockey, ijjaszat és elegendő jelentkezés esetén úszás. Az oktatás nemenként különválasztott csoportokban fog történni. A tanfolyam díja 50.— P, amely a tanfolyam megkezdésekor egy összegben fizetendő. Az ellátás, jelentkezés az előbbivel azonos.

Helyesbítés a mult havi nyugtázásban: 1952-re Tóth Árpádné (Rácz E. helyett).

Nyugtázás. Tagdíjat fizetett 1950-ra: Szabó I., Balázs B. 1951. II. felére: Jankó L. 1951-re: Vajda E., Rásky I., Éber R. 1952-re: Medgyesy Marida.

Előfizetett 1952-re: Csurgó áll. tkp., Kalocsa rk. tnőkp.

Befizetés a Tanárok Házára: Kiskunfélegyháza áll. tkp. (4).

Budapest, 1952. ápr. 28.

Pócza J. pénztáros.

Beküldött pedagógiai könyvek és füzetek.

Becker Vendel dr.: A tanítóképzés reformja. Tanítóképzés — papnevelés. Szeged, 1952. 24 l.

Bodnár László: Gyurka iskolát nyit. Egy fiatal tanító élet-története. Az ifjúság számára. Csepel, 1952. A szerző kiadása. Ára 2 P.

Pongrátz Elemér: Apátzai. Történelmi színmű egy felvonásban. Különlenyomat a budapesti VII. kerületi Kertész-utcai községi fiú felsőkereskedelmi iskola értesítőjéből.

Magyarosan. Nyelvművelő folyóirat. I. évf. 1952. jan.—febr. 1—2. és márc.—ápr. 3—4. szám. *Négyesy* László közreműködésével szerkeszti Nagy J. Béla és *Zsirai* Miklós. Budapest, a Magyar Tudományos Akadémia kiadása.

Szkalka Lajos: Századok évszámai. A magyar történelem fontosabb évszámainak grafikai ábrázolása. Esztergom, 1952. A szerző sajátja. Egy-egy lap ára 10 f. Az egész sorozat (12 db) ára borítékban 1 P.

H. Hajtay Etelka: Az öreg diófa. Zenés irredenta darab, szavaló vagy szavalókórus, énekes és énekkar számára. A 12 oldalas, köftával, szöveggel és rendezői utasítással ellátott füzet ára 4·20 P. Megrendelhető a szerzőnél (Szeged, Attila-u. 8.), vagy Kókai Lajos könyvkereskedésében (Budapest, IV. Kammermayer-u. 3.).

Erdélyi László dr.: Igaz történetet tanítsunk. Összehasonlító tanulmány hét tankönyvről. Szeged, 1952. Szerző kiadása. 80 l. Ára 4 pengő.

Ruszték Károly: Népmvelésügyi közigazgatás. I. számú függelék az ilyen című mű II. kiadásához. Az 1928—1952. megjelent népoktatásügyi törvények, rendeletek, módosítások, bírósági döntvények gyűjteménye. Baja, 1952. Ára 80 f. — Az egész mű ára, a függelékkal 5·40 P. Megrendelhető a szerzőnél Baján.

Völgyessy Ferenc dr.: Üzenet az ideges embereknek. Budapest, 1952.

Csada Imre dr.: Az ellipszis kerület-számításával kapcsolatos didaktikai kérdések. Budapest, 1951. Különlenyomat a cinkotai áll. tanítónőképző-intézet 1950/51. évi értesítőjéből.